

ÇÖZÜMLER

1. Grafikte gösterilen çalışmanın bağımlı değişkeni hata sayısı, bağımsız değişkeni ise deneme sınavı sayısıdır. Bağımlı değişken bir araştırmadaki sonuç değişkenidir. Bağımsız değişken ise sonucu etki eden yani araştırmacı tarafından kontrol edilen değişkendir. Bir araştırmada bağımsız değişkenler kontrol edilerek sonuca nasıl etki ettiği gözlenir. Grafikte öğrencilerin girdiği deneme sınavı sayısı arttıkça yaptıkları ortalama hata sayısının azaldığı görülmektedir. Birinci denemede hata sayısı 12 civarındayken bu hata sayısı 4. deneme sınavına gelindiğinde 8 hataya, 8. denemeye gelindiğinde ise 2 hataya kadar düşmüştür. Grafik değişkenler arasında negatif yönde bir ilişkiyi göstermektedir. Çünkü bağımsız değişken olan deneme sınavı sayısı arttıkça bağımlı değişken olan hata sayısı azalmaktadır. Bu şekilde bir değişken artarken diğeri azalan ilişkilere negatif ilişki denilmektedir. Grafite göre "Öğrencilerin girdikleri deneme sınavı sayısı yaptıkları ortalama hata sayısı arasında pozitif yönde bir ilişki vardır." denilemez. Pozitif yönde bir ilişki var denilebilmesi için etki değişkeni artarken sonuç değişkeninin de artış göstermesi gerekmektedir. Grafik incelendiğinde öğrencilerin ortalama hata sayısının 4. deneme sınavından sonra bir miktar artış gösterdiği görülmektedir. Çünkü 4. deneme sınavında yapılan hata sayısı 8 iken 5. ve 6. denemede hata sayısı artarak 6. denemede 9 hataya kadar çıkmaktadır.

Cevap D

2. Tek yumurta ikizleri tek dölütten geliştiği için tüm kalıtları, bu nedenle cinsiyetleri de aynı olur. Çünkü her türlü genetik yapıları aynı kromozomlarla belirlenmiştir. Bu nedenle cinsiyetlerini belirleyen kromozomlar da aynıdır ve doğal olarak aynı cinsiyete sahip olacaklardır. Tek yumurta ikizleri genetik olarak tamamen aynı özellikleri taşıdıkları için özellikleri arasındaki farklılık tek nedeni çevresel olacak ve aralarındaki farklılık çevresel etkenler arasındaki farklılıktan kaynaklanacaktır. Çift yumurta ikizleri aynı zamanda oluşan iki farklı dölütten oluşmaktadır, bu nedenle farklı zamanlarda doğmuş olan kardeşlerinden daha fazla birbirlerine benzemezler. Çünkü çift yumurta ikizlerinin taşıdıkları genetik özellikler farklı kromozomlar tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla bu ikizlerin benzerlikleri kendilerinden önce veya sonra doğan ikizlerden daha fazla olamaz. Çift yumurta ikizlerinin büyüdüklükleri çevre tamamen aynı olursa ikizler arasındaki herhangi bir farkın nedeni kalıtsaldır. Her şeyi benzer olan bir çevreye yetişen çift yumurta ikizi iki kardeşi etkileyen çevresel her şey aynı olduğu taktirde farklılık tek nedeni kalıtım olabilir. "Tek yumurta ikizleri farklı çevrelerde yetişse bile kalıtsal kökenleri aynı olduğundan ilgi, tercih ve dünya görüşleri gibi özellikleri arasında bir fark olmaz." denilemez. Çünkü ilgi, tercih ve dünya görüşü gibi özellikler yaşantıyla yani çevreye etkileşim sonucu elde edilen özelliklerdir. Kalıtsal köken tamamen aynı olsa bile bu tür özellikler kalıtımla aktarılmadığı için tek yumurta ikizlerin de bile aynı olamaz.

Cevap E

KPSS

3. Araştırmanın bağımlı değişkeni yavru kedilerin tek davranışta anne memesi yakalamada sağladıkları isabetir. Bağımsız yani bu durumu etkileyen ya da araştırmacı tarafından kontrol edilen tek faktör ise zamandır. Bu da bize yavru kedilerin sağladıkları isabetteki değişimin tek nedeninin zaman içinde kendiliğinden oluşan gelişme olduğunu göstermektedir. Kendiliğinden oluşan gelişme ise olgunlaşma olarak tanımlanmaktadır. Deneyim geçirilen yaşantı ve tekrarlardır. İsbettekî artışın nedeni deneyim denilemez çünkü görüldüğü gibi 2. ve 3. gruptaki yavruların isabet oranı artmakta birlikte öncesinde geçirdikleri hiçbir deneyim bulunmamaktadır. Neden olarak çevre de gösterilemez çünkü çevre de deneyim ve yaşantı anlamına gelmektedir. Güdülenme istiklî hali anlamına gelmektedir. Tarihsel zaman ise içinde yaşanan zamanın o dönemdeki tüm kuşağı etkileyen yaşam olayları anlamına gelmektedir.
- Cevap B**
4. Araştırmanın devamında yavru kedilerin yetişkin olduktan sonra diğer kedilerden uzak durdukları, karşı cinsle ilişki kurmada ilgisiz davrandıkları bilgisi bu yavrularda kayıtsız bağlanma oluştuğunu göstermektedir. Yani değerlerini önemsemekte yakın ilişkisinin önemini reddetmekte yakın ilişkilerden uzak durmaktadır. Bu tür bağlanma tarzına kayıtsız bağlanma adı verilir. Saplantılı bağlanma ise kendi ayakları üzerinde duramayan, başkası olmadığında kendisinin olamayacağı veya tek başına yaşamını sürdüremeyeceği tarzındaki bir bağlanmadır. Bu bağlanma tarzına sahip olanlar asla kendilerine güvenmezler ve ancak güvenilir bir varlıkla birlikte yaşamlarını sürdürebileceklerini düşünürler. Korkulu bağlanma tarzına sahip olanlar ise hem kendilerini hem de çevrelerini güvenmez ve olumsuz görürler. Bu nedenle de yakın ilişkilere girmekten korkarlar. Eğer bağlanırlarsa terk edileceklerinden ve kendilerinin yalnız başına kalamayacaklarından korkarlar. Bu çocuklukta ikircikli bağlanmaya denk gelir yani ikircikli bağlanmanın bir sonucudur. Güvenli bağlanma hem kendisini hem de diğerlerini olumlu görmek hem kendine hem de başkasına güven demektir. Bu tür bağlanma tarzına sahip olanlar hem yakın ilişkilere girebilirler hem de yalnız kalabilirler, anne gelince de mutlu bir şekilde onunla ilişkisini sürdürebilirler çünkü terk edilme kaygısı yaşamazlar.
- Cevap A**
5. Yapılan araştırmada gözleri üzerine ışık geçiren fakat görmeyi engelleyen yarı şeffaf camlar konarak yetiştirilen yeni doğmuş farelerin daha sonra şekilleri gözlemlenir ve ayırt etmelemlerinde bozukluk yaşamalarının nedeni erken yaşlarda destekleyici yaşantıları geçirememeleri yani deneyim eksikliğidir. Yeni doğmuş fareler çevresel uyarıların en etkili olacağı zaman aralığında yeterince deneyim yaşamadıkları için hiçbir organik problem olmasına rağmen sahip oldukları yetiyi geliştirememişler ve bu nedenle de şekilleri ayırt etmede sorun yaşamışlardır. Türe özgü hazırlanmış doğuştan sahip olunan biyolojik donanım anlamına gelmektedir. Organizmada bu donanım bulunsa bile yeterli olgunlaşma ve yaşantı olmazsa sahip olunan gelişim sağlanamaz. Kalıtım genetik özellikler demektir. Olgunlaşma sahip olunan genetik yapının bir plan çerçevesinde zaman içinde kendiliğinden gelişmesidir. Büyüme ise organizmadaki hücre artışı boy ve kilo olarak artış demektir.
- Cevap C**

Eğitim Bilimleri

6. Ailenin ilk çocuğu olan 5 yaşındaki Ali sahip olduğu duygu ve dürtüleri doğrudan kardeşine yönelmemiş ve bu dürtülerini başka objelere yani oyuncaklara yönelterek benliğini koruma çalışmıştır. Bu davranış örüntülerini barındıran savunma mekanizmasına yer yön değiştirme adı verilir. Yani olumsuz duygu asıl nesnesinden başka bir nesneye yöneltilmektedir. Oral dönem başarısızlığından söz edilemez çünkü parçada Ali'nin oral dönemine ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Aynı zamanda sergilenen davranışlar oral döneme özgü saldırganlık davranışları özelliğinde de taşımamaktadır. Kayıtsız bağlanmadan da söz edilemez. Parçada Ali'nin anne ve babaya karşı umursamaz ya da onları önemsemeyen davranışlar sergilediğine ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Aynı şekilde Ali'nin falik döneme özgü bir sorun yaşadığını destekleyen bilgiler yoktur. Zaten Ali'nin davranışları mazozistçe yani kendisine yönelik acı çektiirmeye yönelik olmadığı gibi saldırganca. Oyuncaklara yönelik saldırganlık yüceltme savunma mekanizması olarak değerlendirilemez. Yüceltme sahip olunan özellik dürtü ve duyguların toplumsal açıdan kabul edilebilecek bir yolla sergilenmesi anlamına gelir.
- Cevap E**
7. Çocukların değişen güzergahı dikkate alamamaları ve olayı sadece ilk yarışmadaki sonuç doğrultusunda sadece ilk otomobilin ilk yarışı kazandığı için daha hızlı olduğu sonucuna vararak açıklamaları sezgisel düşünceye örnektir. Görüldüğü gibi çocuklar değişen koşulları dikkate alamamakta ve oluşan algıları doğrultusunda bir neden sonuç ilişkisi kurmaktadır. Sezgisel düşünce verilere dayalı bir neden sonuç ilişkisi kurmak yerine kendi sezgilerine dayanarak gerçekleştirilen bir akıl yürütme biçimidir. Özellikle de 4-7 yaş arası çocuklarda gözlenir. Yapayıcılık da diğer bir nedensellik açıklama biçimidir. Doğal olayların doğal olmayan yollarla açıklanması demektir. Esnek düşünce sadece algılara, sonuçlara, görünene bağlı kalmamak şeklinde bir düşünce biçimidir. Ergenlik döneminde ortaya çıkar. Sembolik düşünce ise kişi, olay ve nesnelere istenilen anlamın yüklenmesidir. Dış dünyanın zihinsel tasarımların zihinde oluşturulması anlamına gelmektedir.
- Cevap D**
8. Parça incelendiğinde Özge'nin sorularına, "Ay biz doğduğumuz için doğdu." "Biz büyüdük için büyüdü." şeklinde tamamen nedenleri ayla ve kendisiyle ilişkilendirerek cevap verdiği görülmektedir. Bu tür açıklamalara özdeşleşme yoluyla açıklama adı verilir. Çünkü çocuk henüz mantıklı bir neden sonuç ilişkisi kuramamakta ve benmerkezçiliğinin etkisiyle özdeşim kurarak açıklama getirmektedir. Olasılıklı düşünce bir olayın ya da problemin birçok çözüm yolu olabileceğini hesaplayan esnek bir düşüncedir. Tümdengilsel düşünce genellemeden özele ya da bütünden parçaya ulaşabilen düşüncedir. Tümevarımsal düşünce örnekten bütüne ya da ilkeye ulaşabilen düşüncedir. Esnek düşünce ise tek bir durumda ya da görünen bağı kalmadan akıl yürütülmektir.
- Cevap B**
9. Gelişimsel özellikleri dikkate alındığında, anaokulu öğrencileri halen benmerkezci bir yapıdadırlar. İşbirliğini, birlikte planlama yapmayı ve hep birlikte bir sonuca ulaşacak şekilde organize olabilmeyi beceremezler. Aynı zamanda bu yaş çocukları benmerkezçilikleri nedeniyle henüz kural anlayışı ve kuralla uyuma davranışları gözlenemez. Bu nedenle de bu yaş çocuklarının arkadaşlarının kurallarına hiç aldırış etmeden, herkesin kendi tarzına göre oynadıklarını gözlemek beklenir.
- Cevap C**

KPSS

10. Parçadaki açıklamalar dikkate alındığında, Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre, Ege'nin özerkliği karşı utancı ve kuşku evresinin gelişim krizini yaşamakta olduğu söylenebilir. Çünkü Ege; artık iyice kendini yeterli hissetmekte, engellerle ve zorluklarla dolu bir dünyada kendi yolunu kendisinin bulabileceğini düşünmekte, çevresindeki her şeyi etkilemeye ve keşfetmeye çalışmakta, ayakta kimse karışmadan kendisi giymeye, yemeğini kendi başına yemeye çalışmaktadır. Bu çabalarıyla özerklik duygusunu edinme mücadelesi vermektedir. Eğer anne ve babasının aşırı koruyucu davranışları söz konusu olursa kendisinden kuşku duyacak ve utancı duygularına sahip olacaktır.
- Cevap A**
11. Meltem'in konuşması incelendiğinde öğretmenini ve arkadaşısını onlar üzerinde yarattığı etkiyi hiç önemsemeyen kendi kendisine taklit ettiği görülmektedir. Bu tarzdaki dil gelişim özelliğine tekrarlama (yinelleme) denilmektedir. Tekrarlama benmerkezci bir konuşma tarzıdır. Çocuk konuşmaya başladığı ilk zamanlarda duyduğu her sözcüğü yineler. Hatta sadece sözcükleri değil, ses ve heceleri de taklit etmekten zevk alır. Monolog üç yaşından önceki dönemde çocuğun kendi kendine konuşması aşamasıdır. Çocuk bu dönemde özellikle kendi kendine konuşmayı sever. Piaget buna "Monolog dönemi" (kendi kendine konuşma) adını vermektedir. Monolog çocuğun eylemlerine eşlik eden bir konuşma biçimidir. İçsel konuşma, Vygotsky'ye göre konuşma gelişiminin son evresidir. İçsel konuşmayla birlikte düşünce sestem soyutlaştırılmakta ve bireyin kendi kendine düşünmesini sağlamaktadır. Aslında çocukta benmerkezci düşünceyle aynı işlemler sahiptir. Sözel senkretizm dilde farklı görünen biçimlerinin (morformlerin) anlam bakımından aynı işlevi görecektir şekilde kullanılması demektir. Yanlış bağdaştırmaları içerir. Toplumsallaşmış konuşma iletişiminin gerçek amacıdır. Bu konuşmayla çocuk çevresindeki diğer kişilerle karşılıklı alışveriş içerisinde. Yani karşısındaki kişi ya da kişilerden isteklerde bulunur, gerektiğinde kızar, bağırır, ya da merak ettiği konularda bilgi alır. Piaget, dil gelişiminin bilişsel gelişime bağımlı olduğunu açıklamak için sosyalleşmiş konuşmayı örnek verir. Ona göre çocuğun sosyalleşmiş konuşma evresine belirli bir yaştan önce ulaşması olanaksızdır.
- Cevap E**
12. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen davranışların tamamında bir yaşantı sonucu oluşma, kalıcı bir iz ve davranışta değişiklik vardır. Bu nedenle bu davranışların tamamının öğrenme sonucu oluştuğu söylenebilir. Ancak B seçeneğinde yer alan "Yeni yürümeye başlayan bir çocuğun düşerken kafasını bir yere çarpınca canının yandığı için ağlaması" öğrenme tanımında verilen özellikleri içermeyen bir davranıştır. Geçici özelliklerdir. Etken olduğu süre (acı olduğu) varlığını devam ettirmekte, acı ortadan kalkınca ortadan kalmaktadır. Aynı zamanda çocuğun doğal bir uyarıcıya karşı verdiği doğal bir tepki olduğu için öğrenme denilemez.
- Cevap B**

ÇÖZÜMLER

13. Serap Öğretmen'in psikoloji derslerine girdikten sonra ikinci yarıyı başka bir lisede sosyoloji derslerine girmeye başladığından beri süre sonra kendi okulunda girdiği derste psikoloji alanında çalışmış olan kuramcılarının adı yerine sosyoloji alanında çalışmış kuramcılarının adını söylemeye başlaması geriye ket vurmudur. Ket vurma, bir öğrenmenin başka bir öğrenmeyi unutturması, bomzmasıdır. Geriye ket vurma yeni öğrenmeler nedeniyle eski öğrenmeleri unutmak, geriye getirememektir. Yeni bilgilerin, eski bilgileri karıştırmadır. Örnekte de önce psikoloji derslerine giren Serap Öğretmen sonradan girdiği sosyoloji dersi nedeniyle psikoloji dersindeki kuramcılarının adlarını hatırlamakta zorluk çekmektedir. Garcia etkisi olumsuz tat koşullarına anlamına gelmektedir. Ancak Garcia yaptığı çalışmalarla koşullanmada bitişikliğin önemli olmadığını aradan uzun zaman geçse de uyancılar arasında bağ kurulabildiğini göstermiştir. Öncelik etkisi öğrenme sürecinde önceden elde edilen öğrenmelerin daha iyi hatırlanması anlamına gelmektedir. Anlamsal çağrışım öğrenmeyi etkin kılmak için, öğrenilecek konunun daha önceki bilgilerle ilgili olmasıdır. Öğrenilenler arasında çağrışım oluşturulmasıdır. Eski öğrenilenlerin yeni öğrenilenleri güçleştirmesi, unutturmasına ileriye ket vurma denilir. Bu durumda önce öğrenilen bilgi, sonra öğrenilen bilgisi engellemekte, yeni öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.
- Cevap E**
14. Edimsel koşullanma ilkeleri dikkate alındığında Aylin'de düzenli ödev yapma davranışının istenilen şekilde gelişmemesinin nedeni pekiştiricinin zamanında verilmemesidir. Çünkü baba kızına ödevlerini zamanında bitirirse onu hafta sonları gezmeye götürdüğünü söylemektedir. Yani pekiştirici davranışı izlememektedir. Bu da davranışla pekiştirici arasındaki bağı istenilen şekilde oluşmamasına yol açmaktadır. Bir davranışın oluşmasını sağlamak için pekiştirici geciktirilmeden verilmelidir.
- Cevap C**
15. Edimsel koşullanma kuramına göre Selin'in küsmeye, yemek yememe, suratını asma gibi davranışlar sergilemesi tepki genellemesi; bu davranışlarının artışına yol açan etken ise olumlu pekiştirmedir. Selin istediği oyuncuğun ağılayarak alınmasını sağlamış ve böylece istediğini elde ederek davranışı olumlu pekiştirmiştir. Selin'in benzer durumlarda istediği sonucu elde etmesini sağlayan benzer davranışlar sergilemesi de tepki genellemesidir. Karşı koşullanma istenmeyen davranışın karşıtı bir davranışın koşullandırılmasıdır. Olumsuz pekiştirme organizmanın istenilen davranışı sergileyerek kendisi için olumsuz bir durumu ortadan kaldırmaya ve bu sayede istenilen davranışın artarak devam etmesini, Kademeli yaklaşma bir davranışın küçük tepki basamaklarına ayrılarak her adımda pekiştirilerek hedef davranışa adım adım yaklaşılması ve böylece istenilen davranışın biçimlendirilmesidir. Premack ilkesi pekiştirici olarak ödülleri kullanılması yerine organizmanın yapmayı çok istediği bir davranışın pekiştirici olarak kullanılmasıdır. Alışma uyancının ortamda olsa bile organizma üzerinde eskisi gibi etki yaratamamasıdır. Ortamı değiştirme, ortamın uygun olarak düzenlenmesi sonucu istenilen davranışın oluşmasının önüne geçmek ya da istenilen davranışın oluşmasını sağlamaktır. Uyancı genellemesi organizmanın bir uyancıya koşullandıktan sonra aynı tepkinin koşullandığı uyancıların benzerlerine de verilmelidir. Onarıcı düzeltme organizmanın istenilen davranışının mutlaka yapılmasını sağlanmasınıdır.
- Cevap D**

KPSS

16. Cenk Bey'in ehliyet ve aracına el konulduktan sonra alkol alacağı zamanlarda bir süre arabasıyla gitmemesi cezanın sonucudur. Cenk Bey'in alkolü olarak araç kullanması yani istenmeyen bir davranış sergilemesi ve bunun sonucunda araç ve ehliyetine el konulmasının anlamı cezadır. Ceza istenmeyen bir davranışın arkasından gelen ve organizma için istenmeyen sonuçlar yaratan uyancı ya da durumdur. Davranışın azalmasına ya da baskılanmasına yol açar. Ehliyet ve aracına el konulması Cenk Bey'in istenmeyen davranışını baskılamıştır. Bu sorunun doğru yanıtı olarak olumsuz pekiştirme düşünülebilir. Olumsuz pekiştirme istenilen davranışın sergilenmesi sonucu istenmeyen bir durum ortadan kaldırılması ve bu sayede istenilen davranışın sürmesidir. Oysa bu örnekte istenilen bir davranışın sürmesi ya da artışı değil, istenmeyen bir davranışın yani alkolü araç kullanılmanın azalması söz konusudur.
- Cevap A**
17. Cenk Bey'in ehliyet ve aracına el konulduktan sonra alkol alacağı zamanlarda bir süre taksiyle gitmeye başlaması kaçınma koşullanmasıdır. Kaçınma koşullanması bir korku ya da rahatsızlık yaratan uyancıya koşullanması sonucu buna yol açan o durum ya da uyarıdan uzak durması, karşı karşıya gelmemesidir. Cenk Bey de davranışının cezasıyla sonuçlanmasından dolayı bir süre koşullandığı uyarıdan uzak durmuştur. Batıl inanç koşullanma sırasındaki organizma tarafından ilgisiz bir uyaran ile ortaya çıkan sonuç arasında bağlantı kurulmasıdır. Batıl davranış ise gelişen bu öğrenmeye uygun davranıştır. Üst düzey koşullanma ise bir uyancıya koşullandıktan sonra koşullu uyancının etkisinden yararlanarak nötr durumdaki yeni bir uyancıya da koşullanmasıdır. Tepkisel koşullanma daha önce tepki verilmeden nötr durumdaki bir uyancıya koşullu uyancının etkisinden yararlanarak tepki verilmesini sağlamasıdır. Sönmeye ise bir süre davranışın pekiştirilmeyerek koşullanmanın ortadan kaldırılmasıdır.
- Cevap B**
18. Cenk Bey'in tekrar alkolü araç kullandığında yan yola sapma davranışını kontrol eden polis arabasının yanıp sönen ışıkları ayırt edici uyarıdır. Ayırt edici uyancı edimsel bir davranışın ortaya çıkışını kontrol eden ve edimden önce gelen uyancıdır. Edimsel koşullanmaya özgü bir kavramdır. Örnekte Cenk Bey yan yola saparak edimsel bir davranış sergilemiştir. Bu davranışın ortaya çıkmasını da polis aracının ışıkları kontrol etmiştir. Koşullu uyancı tepkisel davranışın ortaya çıkmasını sağlayan başlangıçta nötr olduğu halde koşullu uyancıyla eşleşerek onun yarattığı etkiyi tek başına yaratabilen uyarıdır. Tepkisel koşullanmaya özgü bir kavramdır. Pekiştirici uyancı edimsel davranışın arkasından gelen ve bu koşullanmanın devamını sağlayan uyarıdır. Koşullu uyancı organizmadaki doğal tepkiyi hiçbir yaşantıyla gerek olmadan ortaya çıkaran doğal uyarıdır. Koşullu uyancıya koşullu tepki arasında doğal bir bağ bulunmaktadır. Koşullu tepki bir öğrenme yaşantısı sonucu oluşan ve organizmanın koşullu uyancıya verdiği tepkidir. Öğrenme sonucunda oluşur.
- Cevap D**
19. Cenk Bey'in alkol alacağı zamanlarda bir daha arabasını kullanmaması sönmeye benzer. Sönmeye öğrenilmiş bir davranışın ortadan kalkmasıdır. Sönmeye pekiştirici ortamda yoktur ve bunun sonucunda davranış ortadan kalkar. Alışmada ise uyancı ortamdır. Ancak uyancının etki yaratma gücü azalmıştır.
- Cevap E**

3

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

20. Kohlberg'in kuramı açısından değerlendirildiğinde Cenk Bey'in polis ışıklarını gördükten sonra yan sola saparak evine gitmesi saf çıkarıcı ahlaki gelişim evresine uygun bir davranıştır. Çünkü Cenk Bey bu davranışı cezaların artması ve ehliyetine aracını kaybetmemek düşüncesiyle yani kendini ve çıkarlarını düşünerek sergilemiştir. Davranışta bireysellik vardır. Bu özelliklere sahip bir davranış da saf çıkarıcı evreye uygundur. Ceza ve itaat evresinde temel ölçüt otoriteden ve onun vereceği cezadan uzak durmaktır. İyi çocuk evresinde davranış takdir edilmek, onaylanmak, hoşna gitmek için yapılır. Kanun ve düzen evresinde kurallara uymak, düzeni korumak ya da bzmak amacıyla davranış sergilenir. Dışsal kurallara bağlılık evresi ise Piaget'in kuramının ilk evresidir. Bu evrede niyet dikkate alınmaz, tamamen sonuçlara göre bir değerlendirme söz konusudur.
- Cevap B**
21. Bilişsel öğrenme kuramlarına göre öğrenme malzemesinin anlamlı bütünler halinde düzenlenmesi, önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeler arasında ilişkiler kurulması, öğrenilecek malzemeye önemli yerlerin altının çizilmesi ve benzer kavramların gruplandırılarak öğretilmesi etkili öğrenmeyi destekleyen stratejilerdir. Çevresel uyancılarla organizmanın doğuştan sahip olduğu doğal tepkiler arasında bağ kurulması bilişselcilğe değil davranışçılığa özgü bir stratejidir.
- Cevap C**
22. Örnekteki olayda Ekin'in ayak bileğini burkması koşullu uyarıdır. Koşullu uyancı doğal uyancı olup herhangi bir öğrenme ilişkisine gerek olmadan organizmanın doğal tepkisine yol açan uyarıdır. Ekin'in bisiklete binmekten korkması koşullu tepkidir. Doğal bir uyancıyla nötr bir uyancının eşleşmesiyle oluşan öğrenilmiş bir davranıştır. Bisiklet önceleri Ekin için herhangi bir etki yaratmazken ayağının burkulmasıyla korkmaya başladığı koşullu bir uyancı haline gelmiştir dolayısıyla bisikletten korkması da koşullu bir tepkidir. Korkunun oluşmasına yol açan bisiklet de koşullu uyarıdır.
- Cevap E**
23. Araştırmadaki yavru martıların gagalama davranışlarındaki artış, bir davranışın sürdürülmesinde özellikle pekiştirmenin önemi göstermektedir. Yavru martıların sergiledikleri davranış karşısında annenin onlara verdiği yem pekiştirici rolü üstlenmektedir. Davranışların devamı yani tekrarlanması da pekiştirilmesine bağlıdır. Eğer bir davranış devam ediyorsa pekiştirildiği anlamına gelmektedir.
- Cevap C**
24. Burak Bey'in metroya binerken de zaman zaman cüzdanını okuyucuya tutması alışkanlığıdır. Burak Bey işyerindeki alışkanlığını metroya binerken de göstermiştir. Alışkanlık benzeri ya da aynı uyancılar karşısında sergilenen otomatikleşmiş davranış anlamına gelmektedir. Duyusal ön koşullanma iki nötr uyancının bir arada sunulduktan sonra bu uyancıların birisinin koşullu uyancı haline gelmesiyle nötr durumdaki diğer uyancıya da koşullu uyancıya gösterilen tepkinin gösterilmesidir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta her iki uyancının da nötr iken ilişkilmesi, bunlardan birisinin daha sonra koşullu uyancı haline gelmesidir. Yani koşullu uyancı nötr uyancı eşleşmesi yoktur. Sonralık etkisi daha sonra öğrenilenlerin daha iyi hatırlanmasıdır. Davranışta kontrast aynı davranışın pekiştirilmediği durumda azalırken pekiştirildiği durumda daha da artış gösterir. Geriye ket vurma sonraki öğrenme nedeniyle önceki öğrenmelerin unutulması, bomzmasıdır.
- Cevap C**

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

KPSS

25. Aras Bey'in ne zaman bir mağaza vitrininde sergilenen bir kazak görsü o güne ait anısının akıllına gelmesi ve içinin buruk bir duyguya kaplanması tepkisel koşullanmanın öğretiminde örnek olarak kullanılabilir. Bu örnekte nötr bir uyancıyla (kazak) daha önce koşullandığı bir uyancı (ağabey) eşleşerek bir öğrenme oluşmuştur. Edimsel koşullanma organizmanın pekiştirici elde etmek ya da cezadan kaçmak için sergileyeceği davranışları yapmayı öğrenmesidir. Gizil öğrenme farkında olmadan elde edilen ve performansa dönüştüğünde anlaşılabilen öğrenmelerdir. Dolaylı öğrenme bireyin bir başkasının davranışlarını gözlemesi sonucu elde ettiği öğrenmedir. Kavrama yoluyla öğrenme elde edilen verilerle sonuçlar arasındaki ilişkiyi kurarak zihinde oluşturulan ön çözümlerden nihai çözüme geçiş şeklindeki bir öğrenmedir. Sonuca bireyin kendisince ulaşılır. Ani bir sıçrayışla gerçekleşir.
- Cevap A**
26. Aras Bey'in içinini kaplayan buruk duyguya yol açan kazak koşullu uyarıdır. Kazak başlangıçta nötr durumdaki ancak koşullu uyancıyla eşleşerek bir süre sonra onun yarattığı etkiyi tek başına oluşturabilen uyarıdır. İltici uyancı ise organizmayı rahatsız eden ortamda olduğu sürece ceza anlamı taşıyan uyarıdır.
- Cevap B**
27. Ferhat Bey'in birkaç kez kendine ayrılan süreyi aşması ve çok yüksek ücret ödemek zorunda kalması davranışının istenmeyen bir sonuçla karşı karşıya kalması anlamına gelir, öğrenme psikolojisinde buna ceza denir. Bunun sonucunda da Ferhat Bey'in diğer GSM şebekesini aramaması ise kaçınma koşullanmasıdır. Yani istenmeyen sonuçlar yaratan uyancılarıdan ya da durumlardan uzak durmak sakınmak anlamına gelmektedir.
- Cevap A**
28. Tüm öğrenme türlerinin özellikleri düşünüldüğünde seçeneklerin içinde yer alan öğrenme türlerinden korkuların en hızlı şekilde edinilmesi beklenir. Çünkü korkular doğuştan organizmada varolan doğal duygulardır. Yani sonradan elde edilen öğrenme kimden ya da neden korkulacağına öğrenilmesidir. Bu öğrenmeler de örneğin yılan korkusu, babadan korkma vb. çoğu zaman tek yaşantıyla elde edilebilir.
- Cevap E**
29. Araştırmada okula yeni başlayan bir çocuk beyaz çocuğun herhangi bir yaşantısı olmadığı halde anne ve babalarının evdeki konuşmalarına tanık olmalarından dolayı siyah öğrencilere karşı olumsuz tutumlar sergilemeleri sosyal öğrenme yaklaşımının görüşlerini destekler. Sosyal öğrenme kuramı bir çok öğrenmenin doğrudan bireyin kendi yaşantısına dayanmak yerine taklit, gözlem ya da model almaya dayalı olarak yani dolaylı yolla gerçekleştiğini savunur. Örnekteki çocuklar da siyah öğrencilere karşı olan olumsuz duygularını yolla edinmişlerdir. Bilgi işleme kuramı öğrenmenin süreç kısmına odaklanır ve aynen bir bilgisayarın işletim sistemi gibi öğrenmenin elde edilmiş sürecini açıklar. Edimsel koşullanma organizmanın davranış sonuçlarındaki doğal olarak oluşan öğrenmeleri açıklar. Klasik koşullanma doğal bir uyancıyla nötr bir uyancının eşleşmesi sonucu nötr uyancıya da doğal uyancıya verilen tepkilerin oluşum biçimini açıklayan bir öğrenme yaklaşımıdır. Gestalt kuramı ise öğrenmenin kavrama yoluyla oluştuğunu ve davranışın bir bütün olarak ele alınması gerektiğini savunan öğrenme yaklaşımıdır.
- Cevap C**

4

ÇÖZÜMLER

47. İsaacsun'un yaklaşımına göre uyanış dönemi olarak kabul edilen ve okul öncesiyle ilköğretimin ilk kademesine denk gelen 5 – 12 yaşları arasındaki çocuğun mesleki gelişim özellikleri düşünüldüğünde; kişisel nitelikleri ile meslekler arasındaki ilişkileri anlamaya başlaması, meslekleri keşfetmeye ve tanımaya başlaması, okul ve ev yaşamının dışındaki çalışma dünyasının farkına varması ve iş yaşamı ve çalışmaya ilişkin olumlu tutumlar geliştirmeye başlaması uygun mesleki gelişim görevleridir. Ancak bu dönem içindeki bir çocuğun kararlarını uygulanabilirlik ve kendine uygunluk açısından gerçekçi olarak değerlendirilmesi beklenemez. Bu beklenti çocuğun olgunlaşma düzeyine uygun bir hedef olarak.
- Cevap A**
48. Alev Öğretmenin öğrencilerini tanımakta kullandığı bireyi tanıma tekniği rol dağıtım tekniğidir. Rol dağıtım tekniğinde çeşitli rollerin yer aldığı bir öykü anlatılır ve sınıftaki kişilerden hangilerinin bu rollere uygun olduğu sorulur. Öğrenciler bu rollere uygun arkadaşlarını ya da kendilerini bu rollerin karşısına yazarak birbirleriyle ilgili algılarını ortaya koymuş olurlar. Sosyometrik bir tekniktir. Sosyometri de sosyometrik bir teknik olup yine bir grup içindeki bireylerin davranış örüntülerini, birbirlerini ne mesafede gördüklerini ortaya çıkarmaya yardımcı olur. Bibliyoterapi kitap yardımıyla bireyin kendisini tanımaya ve değerlendirmesine yardımcı olma tekniğidir. Kimdir bu tekniğinde öğrencilere çeşitli özellikler verilir ve ardından bu özelliklerin kime uygun olduğu sorulur. Öğrenci bu özelliklerin karşısına kendisi de dahil uygun gördüğü arkadaşlarının adını yazar.
- Cevap E**
49. Otobiyografi öğrencinin yazılı olarak kendisini anlattığı bir tekniktir. Amaç bireyin davranışlarının gerisinde bulunan ihtiyaçları ve tutumları tespit etmektir. Öğrenci otobiyografide hayatının belirli zamanlarındaki kendi önem vurgusu hakkında bilgi verir. Bu anlatım sırasında olaylara karşı tutumunu, bunların oluşmasında rol oynayan geçmiş olaylara ve kişilere verdiği önemi yansıtır. Otobiyografi uygulamasında öğrenciye verdiği bilginin gizli kalacağı söylenmelidir, öğrenci okula alıştıktan sonra yazılmalıdır, subjektif bir uygulama olduğundan elde edilen bilgiler diğer araçlarla elde edilen bilgilerle birlikte değerlendirilmelidir ve öğrenciye istediği de otobiyografide belirtilen herhangi bir problemi için serbestçe görüşme fırsatı verilmelidir. Otobiyografide birey kendisini anlattığı için öğrencilerin birbirlerini tanımalarını bekleme şart değildir.
- Cevap C**
50. Kaplumbağa bir çalışma durumunda isteklerden ve ilişkilerden vazgeçmek, geri çekilmek şeklinde bir çalışma gözme tekniğidir. Bu tekniğin elde edilecek ödülleri çok yüksek değilse ve kaybedilecek bir şey yoksa, çalışmaya ele alacak zaman yoksa, ortam uygun değilse, daha önemli sorunların baskısı hissediliyorsa, kişi çıkarlarının gözetileceğine dair hiçbir umut işiği görmiyorsa, çok öfkeli bir kişiyle karşı karşıya gelinirse, kişi tam olarak hazır değil, bilgi edinmeye ve düşünmeye ihtiyaç duyuyorsa, duygusal olarak çok fazla yüküyle ve çevresindeki diğer kişiler çalışmaya daha başarılı bir biçimde çözülebileceklerse kullanılması uygun olur. Önemli bir sorun için uygun çözümlere ulaşılmak isteniyorsa, çalışma yaşayan kişi zaman arasında büyük bir güven duygusu olduğunda, karmaşık bir sorun için geçici bir çözüme ulaşmak gerektiğinde ve sorunun kişi için değil, ama diğer kişi için çok önemli olduğunda diğer çalışma tekniklerinin kullanılması daha uygundur.
- Cevap E**

KPSS

51. On birinci sınıfların rehber öğretmeni Aslı Hanım'ın uyguladığı otobiyografide hayattan baktığını, anne ve babasının kendisini hiç anlamadığını, derslerinde yaşadığı başarısızlığın sürekli bir hayal kırıklığı yarattığını ve kendisini bu dünyada çaresiz ve yalnız hissettiğini yazdığını okuduktan sonra öncelikle öğrenciyle görüşüp yazdıklarının altında yatan nedenleri ve hissettiklerinin kendisi için yarattığı anlamları anlamaya çalışması ve buna göre öğrenciye nasıl yardımcı olunacağını planlaması ve kararlaşması daha doğru olur. Çünkü bir problem ele alınış basamakları düşünüldüğünde ilk adım tüm ayrıntılarıyla problemin anlaşılmasıdır. Öğrenci her ne kadar otobiyografisinde bazı sorunlardan söz ediyor görünse de yazdıkları subjektif bir değerlendirmeye içerdiğinden ve sadece yazdıkları kadarıyla kendisini anlattığından öğrenci hakkında daha detaylı bilgi edinmek amacıyla en uygun yol öncelikle onunla görüşmek daha doğru bir adım olacaktır.
- Cevap B**
52. Hacer Öğretmen öğrencilere ve ailelerine öğrencilerin verimli ders çalışma ve sınavı doğru hazırlanma becerileri edinmesini amaçladığı için sağladığı hizmet rehberliğin eğitimle problem alanıyla doğrudan ilişkilidir. Öğrencinin akademik başarısını amaçlamaktadır. Mesleki problem alanı bireylerin mesleki gelişim ve bir meslek seçme süreçleri ele alır. Kişisel ve sosyal alan bireylerin benlikleriyle ve sosyal çevreleriyle ilişkilerine ilişkin problemleri kapsar. Aileyle ilişki ise bir problem alanı değil okullarda sunulan bir hizmet türüdür.
- Cevap A**
53. Hacer Öğretmen'in öğrencilerine uzman aracılığıyla sağladığı hizmet bilgi toplama ve yayma hizmetidir. Bilgi toplama ve yayma hizmeti öğrencilerin ihtiyacı olan çeşitli konularda değişik yollarla onların gelişimlerine veya sorunlarını çözmelerine yardımcı olacak bilgilerin toplanması ve yine atış, broşür, mektup, internet, gazete, okul panoları veya uzmanların seminer veya konferansları gibi çeşitli yollarla bireylerle ulaştırılmasıdır. Yöneltilme ve yerleştirme hizmeti öğrencinin bir alana, derse, okula, bölüme, mesleğe yöneltilmesi ve yerleştirilmesidir. Müşavirlik öğrencinin gelişimine katkısı olacak öğrenciyle ilgili herkese doğru yaklaşım ve anlayışları kazandıracak rehberlik hizmetidir. İzleme verilen bir hizmet sonrası hizmetin yarattığı etki ve sonuçların takibidir. Yardım almaya yönlendirme ise öğrencinin daha üst düzeyde yardım almasını gerektirdiği durumlarda öğrencinin başka birisine ya da kuruma yardım almaya yönlendirilmesi, sevk edilmesidir.
- Cevap B**
54. Uzmanın sınavı hazırlanmaları sürecinde ailelerin çocuklarını desteklemelerini sağlayıcı etkinliği müşavirlik hizmetidir. Yapılan etkinlikte öğrencilere ders çalışma ve sınavı hazırlanmaya ilgili bilgi ve beceriler kazandırılmakta birlikte ailelerin de çocuklarını doğru bir şekilde desteklemelerini sağlayıcı bilgi ve beceriler kazandırılması amaçlanmıştır. Ailelere verilen bu hizmet müşavirlik. Bu sorunun çözümlenmesi için öğrenciye yönelik olarak öğrenciye yönelik olarak öğrencinin gelişiminde çevresel kaynakları harekete geçirmek ve desteklerini sağlamak.
- Cevap C**

7

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

55. Hacer Öğretmen'in yapılan çalışmalardan sonra öğrencilerinde ve ailelerinde davranış değişikliği olup olmadığını anlamak amacıyla yürüttüğü görüşme ve ev ziyaretleri izleme hizmetine örnek oluşturur. Hacer Öğretmen bu şekilde sağlamış olduğu hizmetin yarattığı sonuç ve etkileri izlemeye amaçlamaktadır.
- Cevap E**
56. Olay tümüyle düşünüldüğünde ve kusurlu bulunduğu da dikkate alındığında rehber öğretmenin rehberliğin gizlilik ilkesini doğru yorumlamadığı söylenebilir. Gizlilik ilkesi öğrenciye ilgili ve bilinmesi öğrenci zararına olabilecek sonuçlar yaratabilecek özel bilgilerin öğrencinin izni olmadan üçüncü kişilerle paylaşılması anlamına gelir. Ancak rehberliğin aynı zaman da bireye ve topluma karşı sorumluluk ilkelere de vardır. Bu ilke hem bireyin hem de toplumun zarara uğramaması anlamına gelir. Bununla birlikte gerek sağlık, gerek eğitim, gerekse hukuki açılardan öğrencinin veya toplumun zarar görebileceği durumlarda gizlilik az ettigi düşünülen bilgi ve durumlar özellikle öğrenci güçlerine iletilmelidir. Böylece gerekli önleyici tedbirler alınır ve hem öğrencinin hem de zorbalık davranışı sergileyen diğer öğrencilerin daha ciddi sorunlar yaşamalarının önüne geçilmiş olur.
- Cevap D**
57. Öğrenciyle görüşüştükten sonra rehber öğretmenin 56. soruda yapılan açıklamalar ve belirtilen gerekçeler doğrultusunda durumu okul yönetimine bildirip emniyetin durumdan haberdar olmasını sağlaması daha uygun olurdu.
- Cevap C**
58. Okulun açıldığı ve hemen hemen tüm birinci sınıf öğrencilerinin farklı çevrelerden geldiği bir okulda öğrencilerin ikili üçlü arkadaşlıklar kurulduğunun, aralarında yeterince kaynaşmanın olmadığı ve tüm öğrencilerin de bu durumdan şikayetçi olduklarının görüldüğü durumda rehberlik servisine yapılabilecek en uygun yaklaşım öğrencilere yönelik çeşitli sosyal etkinlikler düzenlenmesidir. Burada sonuçta götüreceği sonuçları: Öncelikle tüm öğrenciler okula yeni gelmiştir ve birbirlerini tanımamaktadırlar. İkinci okul yeni açılmıştır. Üçüncüsü ikili üçlü arkadaşlıklar kurulabilmekte ve hatta yapılan anketten tüm öğrencilerin genel olarak kaynaşma arzusu taşıdığı görülmektedir. Bu durumda en doğru yaklaşım tüm öğrencilerin birbirlerini tanıyıp kaynaşabilecekleri sosyal ortamlar oluşturmaktır. Bu nedenle rehberlik servisinin öncelikte sosyal etkinlikler düzenlenmesine yönelik bir çaba içerisine girmesi daha uygun olacaktır.
- Cevap B**

KPSS

59. Öğrencinin günlüğünde yer alan satırlar insancıl kuramdaki yaşantılara açık olma kavramına vurgu yapmaktadır. Yaşantılara açık olma bireyin kendisini doğru değerlendirebilmesi, kendisini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen içsel ya da dışsal etkenlerin ve oluşturduğu duyguyu ve düşüncelerin farkında olabilmelidir. Yaşantılara açıklık kendini gerçekleştiren bireyin özelliklerinden birisidir. Varoluşsal hayat sürme anını yaşayabilmek, şimdi ve buradaya odaklanmaktır. Geçmişte takılıp kalmamak geleceğe dönük olmakla birlikte gelecek için şimdiki fedaya emmek. Özyeterlik algısı bireyin bir işi başarabilme ya da başaramama konusunda kendi gücünü nasıl gördüğü ve değerlendirdiği. Empati kendini karşısındaki yerine koyabilmesi onun gözüyle görülebilmelidir. Demokratik karakter yapısı farklılıklara, farklı düşünce ve bakış açılarına saygılı olabilmelisi ve herkesin kendi seçimini kendisinin yapabileceğine inanılmasıdır.
- Cevap B**
60. Mesleki seçimlerine yardımcı olması için kendisine başvuran öğrencisiyle yaptığı görüşmede; bazı mesleki seçimlerinin uygun olmadığını, düşündüğü mesleklerin giderek popülaritesini kaybedeceğini, o meslekler yerine kendisinin önerdiği meslekleri seçmesinin daha uygun olduğunu söyleyen bir rehber öğretmen rehberliğin özzerlik ilkesine aykırı davranış olur. Özzerlik bireyin kendi seçimlerini kendisinin yapabileceğine inanmak ve bu konuda bireye bağımsızlık ve yeterli kazandırma. Yani bireye balık vermek yerine balık tutmasını öğretmektir. Gönüllülük sunulan hizmetlerden kendi rızasıyla yararlanması gerektiğine inanmak, kimseyi bu hizmet ya da etkinliklere katılmaya zorlamamak. Gizlilik bireyin özel yaşamıyla ilgili mahrem konuların onun izni olmadan başkalarıyla paylaşılmasıdır. Profesyonel rehberlik hizmetini bu konuda yetişmiş insanlar tarafından verilmesi ve rastgele bir hizmet olarak değil planlı programlı bir hizmet olarak sunulmasıdır. Topluma karşı sorumluluk rehberlik hizmetleriyle toplumun da beklentilerinin karşılanmasıdır.
- Cevap A**
61. Eğitim ve kültür kavramları arasında birbirini tamamlayan, birbirine karşılıklı koşul ilişkisi ile bağımlı olan bir anlam yaklaşımı, belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır. Kültür, eğitimin tüm içeriğini kendisinde toplamakta, insanın tüm ürettikleri genel olarak kültür kavramı içerisinde düşünülmektedir. İnsan bilincinin bütün ürünlerinin toplamı kültürü oluşturmaktadır. Eğitimin amacı, insanların kültürün amaçları doğrultusunda değiştirmek. Her kültür oluşumunda veya kültürlenme sürecinde eğitim, temel etken konumundadır. Kültürlerin aşılması, oluşturulması ve kuşaktan kuşağa aktarılması gibi temel işlevlerin eğitimden yararlanımsızın gerçekleştirilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu açıklamalar ışığında seçenekleri incelediğimizde:
- A) Eğitim, kültürün aktarılmasında önemli bir araçtır. (Doğru)
- B) Eğitim, toplumun kültürünü etkileyen ve kültüründen etkilenen bir yapıya sahiptir. (Doğru)
- C) Eğitim, görevini yerine getirirken kültürel olanaklardan yararlanır. (Doğru)
- D) Eğitim, kültürel yapıya değerler kazandırır ifadesi yanlıştır çünkü eğitim, kültürel değerlerin izlerini taşıyır (Yanlış)
- E) Eğitim, kültüre göre gelişmeye karşı daha az direnç gösterir. (Doğru)
- Cevap D**

ÇÖZÜMLER

62. İkinci soru tarzı Program geliştirme alanında hemen her yıl çıkan bir konu ile ilgilidir. Eğitim Felsefesi akımlarından Daimicilik ve Esasıcılık geleneksel formda, İlerlemecilik ve Yeniden kurmacılık ise öğrenci merkezli bir formdadır. Bu akımları bir hatırlatalım; (Fatih Beyin Görüşü)
- Daimicilik:** Bu görüşü savunanlar eğitimin evrensel nitelikteki belli gerçeklere göre şekillendiğini üzerinde dururlar. Bunlara göre insanın doğası ve ahlaki ilkeleri değişmez. İnsanların bu değişmez gerçeklere göre yetişirilmesi gerekir. Eğitim; sağlam ve karakterli insan yetiştirir. Daimicilik görüşünün temel ilkeleri şunlardır;
- Değişmeyen evrensel bir eğitim verilmelidir.
 - Entelektüel eğitim yapılmalıdır.
 - Daimiciler eğitimi, hayata hazırlık olarak nitelendirirler; öğrencinin kültürel mirası ve değerleri benimsemesi, bu surette değerlerin farkında olmasının sağlanması ve onların gelişimine katkıda bulunması olarak yorumlanmaktadır. Okulun temel işlevi kültürü etkili bir biçimde yeni kuşaklara aktarmaktır.
 - Çocuklara ve gençlere dünyanın hem manevi hem de maddi gerçeklerini tanıtabacak bilgiler verilmelidir.
 - Evrensel nitelikteki (Edebiyat tarihi, Felsefe tarihi, Dini dersler) eserler okutulmalıdır.
- Esasıcılık:** Esasıcılar daha çok programların "konu alanı" üzerinde dururlar. Öğretmen otoritesi sınıfı yeniden yerine oturtulmasını savunurlar. Bu görüşün dayandığı temel ilkeler şunlardır;
- Öğrenmenin doğasında çok sıkı çalışma ve çoğu zaman zorlama vardır.
 - Eğitim ve öğretimde girişim öğrenciden çok öğretimde olmalıdır.
 - Eğitim sürecinin özünü; konu alanının çok iyi özümlemesi oluşturur.
 - Geleneksel öğretim yöntemleri (soyut düşünme ve ezber) kullanılmamalıdır.
 - Esasıcılıkta bireylerin zihinsel gelişimine yardımcı olmak ve yetenekli kişileri eğitmek temel amaçtır.
- İlerlemecilik pragmatik felsefenin eğitime uygulandığıdır. İlerlemecilik eğitimin amacı, demokratik ve sosyal yaşamı geliştirmektedir. İlerlemeciliğin kapsadığı belli başlı ilkeler şunlardır;
- Eğitim, aktif ve çocuğun ilgisine göre olmalıdır.
 - Öğretimde problem çözme yöntemi esas alınmalıdır.
 - Okul yaşama hazırlık olmaktan çok yaşamın kendisi olmalıdır.
 - Öğretmenin görevi yönetmek değil, rehberlik etmektir.
 - Okul öğrencileri yarıştırmaktan çok işbirliğine özendirilmeli ve yönlendirilmelidir.
 - Demokratik eğitim ortamı geliştirilmelidir.
 - Üst düzey zihinsel beceriler (uygulama, değerlendirme, problem çözme) geliştirilir.
- Yeniden Kurmacılık:** Bu akımdaki temel görüşe göre eğitimin temel amacı; toplumu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmek olarak kabul edilmektedir. Bu görüşe göre eğitim; açık seçik bir sosyal reform hareketi geliştirmede önemli araçlardan biridir.
- Yeniden Kurmacılığın kapsadığı belli başlı ilkeler şunlardır;**
- Eğitim; yeni bir toplumsal düzen yaratmaya girişimlidir.
 - Bu akıma göre toplumsal değişimde temel sorumluluk okuldadır.
 - Toplumsal değişimde esas güç öğretmenlerdedir.
 - Yeniden kurmacılıkta öğretmen değişim ve reformun temsilcisidir.
 - Öğretmen öğrencilerin problemlerini farkına varmalarına yardımcı olur. (Eren Beyin Görüşü)
- Bu açıklamalar ışığında Fatih bey Daimicilik, Eren bey de Yeniden Kurmacılık eğitim felsefelerinden etkilenebilirler.

Cevap B

KPSS

63. Bu sorunun cevabı örtük programdır. Örtük program kavramı literatürde 1968'den beri yer almaktadır. Amerikalı Jackson tarafından 1968'de ilk kez tartışmaya açılmıştır. Okulların açık olmayan; ancak öğrenciler okulda resmi programın yanı sıra, açıkça yazılı ve belirli olmayan bir program sonucu oluşan öğrenmelere de sahip olmaktadır. Kimi zaman resmi programdan daha etkili olabilen bu programa örtük program (gizli müfredat) adı verilmektedir. Programların örtük özellikleri doğrudan amaçlanmayan ancak öğrenme ortamlarında, okulda ve sınıflarla, etkileşimle, yaşanan kültürle ortaya çıkan mesajları, öncelikleri, bilgileri, değerleri ve kısaca yaşam tarzlarını içermektedir. Örtük program, okuldan okula ve öğretmenden öğretime farklılık gösterebilmektedir. Eğer başarılı olmak istiyorlarsa öğrenciler, okulun ve öğretmenlerin örtük programlarını öğrenmek ve bunlara uygun davranmak durumundadırlar. Soruda B seçeneği kuvvetli bir çeldiricidir. Bilinmesi gereken öğretmenlerin yaptığıları uygulamalar örtük programdan etkilenen okulun psikolojik havasından ve ikliminden kaynaklanan uygulamalardır. Yani öğretmenleri bu uygulamalara iten okulun örtük programıdır.

Cevap A

Cevap E

Cevap B

9

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

66. Eğitimde program geliştirme sürecinde deneme uygulamalarının (pilot uygulama) ve bu uygulamadan elde edilen sonuçların önemli bir yeri vardır. Çünkü bu uygulamalar sırasında programın işlevselliğinde ve işlevliliğinde etkili olan olumsuz etmenler belirlenir ve program taslağında bunları giderici önlemler alınır. Deneme uygulamalarında, bilimsel yaklaşımlarla programla ilgili tüm ilgililerin görüş ve önerilerinin alınması zorunludur. Deneme amaçlı uygulanan bir programın değerlendirilmesi çalışmalarının, daha sağlıklı ve daha gerçekçi veriler elde etmek için, program tasarımını hazırlayan kurumlardan çok bağımsız kurumlar tarafından yapılması da bir başka uygulamadır. Öte yandan deneme uygulamasının yapıldığı örneklem kümesinin tüm evreni temsil edecek nitelikte olması da önemli bir koşuldur.

Cevap C

Cevap B

KPSS

68. Soruda ders planının süreçleri ve eğitim durumlarının iki değişkeni sorulmaktadır. Bunları şimdiki doğru sırasıyla inceleyelim.
- 1. Dikkat çekme:** Öğrenciler ilginç buldukları anlatımlara ilginç bulmadıkları anlatımlardan daha fazla dikkat ederler bu yüzden öğretmen, ders başında, bir söz, örnek olay, kıssa, hikâye, fıkrâ, anı, tarihi olay, şarkı, şiir, levha, tablo, resim vb. şeyleri anlatarak, okuyarak okutarak tepegözle yansıtarak, fotokopi çekerek, bilgisayarda göstererek, filmi seyrettiren öğrencilerin dikkatlerini konuya çekebilir.
 - 2. Hedeften haberdar etme:** Öğrenciyi öğretim işinin başında o derste neler öğreneceği belirtilir. Öğrencilere ders sürecinde işlenecek hedefler söylenir. Bu derste ders planlarının özelliklerini işleyeceğiz. Çevremizdeki canlılar bugünkü ders konumuz gibi ifadeler.
 - 3. Pekliştireç;** bir davranışın ilerde yineleme olasılığını artıran uyarıcı olarak tanımlanabilir. Pekliştireçler eğitim durumlarında öğrencilerin olumlu, istendik davranışları göstermesini destekleyen unsurlardır. Pekliştireçler olumlu ve olumsuz olarak ikiye ayrılır. Ayrıca kullanım sürelerinde çeşitli tarifeleri bulunur.
 - 4. İpuucu:** Öğrenme sürecinde öğrenciyi, neyi öğreneceğini, bunları öğrenirken ne yapacağını nasıl yapacağını gösteren, anlatan iletilerin, mesajların tümüdür. İpuçları, sözlü olabileceği gibi yazılı ya da tüm duyu organlarını etkileyecek şekilde gerçek olay ya da varlıklar şeklinde olabilir. Öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan ipuçlarının öğrenci başarısındaki değişkenliğin %14'ünü açıklama gücünde olduğu belirtilmiştir (Senemoğlu, 2005).
 - 5. Ön bilgileri hatırlatma:** Öğrencinin önceki öğrenmeleri hatırlatılır. Böyle konusunu işleyecek bir öğretmenin toplama, çıkarma ve çarpma konusunu hatırlatması

Cevap C

Cevap A

ÇÖZÜMLER

70. Değerlendirme süreci program geliştirmede çok önemlidir. Program değerlendirme, program tasarımı aşamasında verilen kararların değerlendirilmesi için bilgi toplama ve bilgileri yorumlama sürecidir. Programı değerlendirme, öğretimin sürecini ve öğretim kaynaklarını gözden geçirmek, karşılaşılan sorunları analiz etmek, öğrencilerin kazandıkları yeterlikler ile programın amaçlarını ve iş hayatında bu görevde çalışan bireylerin niteliklerini karşılaştırarak programı geliştirmek için yapılır. Değerlendirmede öğrencilere, öğretim yöntemlerine ve öğretim kaynaklarına, programın amaçlarına, mezunların başarılarına ve programdan tatmin olmalarına ilişkin veriler toplanmalıdır. Bu veriler toplanırken çeşitli sorular sorulur ancak E şikkı bu sorulardan biri değildir. Çünkü program geliştirme bir ekip işidir. Sadece alan uzmanlarının değil bir çok uzmanın katılımını gerektirir.
- Cevap E**
71. Ayşe Öğretmen'in bu uygulaması dersin giriş bölümü ile ilgilidir. Giriş bölümü öğrenciyi öğrenmeye hazır hale getirme sürecidir. Bu süreçte öğretmenin başından geçen bir kazayı anlatması dikkat çekmez. Dikkati çekme: Öğretmenin derse başlamadan önce öğrencilerin ilgisini derse çekmek için; örnek olaydan, sorulardan, anılardan, güncel bir olaydan, grafik, şekil ya da fıkradan yararlanmasıdır. Bu derste öğrencilerin bilgilerle trafikte olası kaza durumlarından kaçınacak ve bu bilgileri yaşam boyunca kullanacaklarını demesi ise motivasyondur. Motivasyon: Öğrencilere işlenecek konunun kendileri için ne kadar önemli olduğunu ve öğrencilerin ne işine yarayacağını vurgulamaktır. Öğrencilere, konuyu niçin öğrendikleri açıklanır.
- Cevap C**
72. Soru incelendiğinde okul müdürünün geleneksel bir yapı olan Konu merkezli tasarımlardan disiplin tasarımını benimsediği görülmektedir. Disiplin tasarımı konu tasarımına benzemektedir. Konu tasarımında bilgiler birbirinden bağımsız olarak düzenlenirken, Disiplin tasarımında ortak noktalar ve benzer yapılara sahip bilgiler aynı disiplini (ders) içerisinde ele alınır. Yani program, konu konu değil ders ders düzenlenir. Her ders kendi içinde bir bütün olarak kabul edilir. Dersler (disiplinler) arasında ilişki de kurulmaz. Öğrencilerin dersleri çok iyi öğrenmesi (derinlemesine) ve uzmanlaşması esastır. Bu nedenle disiplin tasarımında konuların ne şekilde verildiği ve bilgilerin nasıl kullanıldığı önemlidir. Konular öğrencilerin derinlemesine öğrenilecekleri bir şekilde düzenlenerek verilir. Öğrenci aktif olarak öğrenme etkinliklerine bizzat katılır.
- Cevap B**
73. Soru incelendiğinde verilen özellikler Milli Eğitim Şurasına aittir. Şura Bakanlığın en yüksek danışma kurulu. Türk Millî Eğitim Sistemini geliştirmek, niteliğini yükseltmek için eğitim ve öğretimi ilgili konuları tetkik eder, gerekli kararları alır. Sorudaki özellikler ile beraber eğitim sürecinin ilgili paydaşlarını bir araya getiren bir özelliğe sahiptir. Günümüze değin 1921'de Heyet-i İlmiye adıyla olmak üzere 18 şura toplanmıştır.
- Cevap D**
74. Örnekteki kazanım lise 9. sınıfa aittir. Osman'ın yazması gereken düzey 4.sınıf düzeyidir. Kazanımlar öğretmenin, öğrenci ve öğretim programlarının ortak etkileşimiyle ulaşılabilir olması, gerçekçi ve mantıklı olmalıdır. Çünkü öğrenci düzeyi bunu belirler. Buna göre daha alt düzeylerde kazanımların yazılması gerekmektedir.
- Cevap B**

KPSS

75. Öğrenciyi öğretecek bilgilerin düzenlenmesinde, örneklerin verilmesinde, hem doğal hem de sosyal olarak onun en yakın çevresinden hareket etmelidir. Bu, sadece yer ve okul çevresinden değil zaman açısından da böyledir. Yakın zamandan uzağa, yakın aile ve yakın çevresinden uzağa, yakın köy-kasaba-bölge-ülke çevresinden uzağa ilkesi birçok derste rahatlıkla kullanılabilir ve bu ilkeye uyma, öğrenmenin düzeyini yükseltir. "Çevreye görelil", "topluma görelil" gibi ilkelere de bu çerçevede düşünülebilir. İlköğretimde şu tür bir sıra izlenmesi gerekir. Öğrencinin okulu ve yakın çevresini tanıttığı bilgiler; köyü veya kasabasıyla ilgili bilgiler ve son olarak ilçesi, ili, bölgesi, yurdumuz ve dünya ile ilgili bilgiler verilmelidir. Yakından uzağa ilkesi KPSS'de en çok çıkan ilkedir.
- Cevap E**
76. Soruda verilen öncüller incelendiğinde yanıtın aktif öğretim olduğu görülecektir. Son yıllarda artan bir şekilde aktif öğretim soruları çıkmaktadır. Derslerde katılımcı enerjik olma, kendini yönetime, ödenetime sahip olma, işbirliğini öğrenme, meraklı, dikkatli olma ve çevrelerine karşı duyarlı, kendi kararlarını verebilmeleri gibi beceriler aktif öğrenme yaklaşımı kapsamında ele alınmaktadır. Aktif öğretimde güven, enerji, ödenetim, gruba ait olma, duyarlı olma ve karar gibi özellikler ön plandadır ve öğrenci süreçte merkezdedir. Öğrenme sorumluluğunu alan kişidir (Açıkgöz, 2008).
- Cevap C**
77. Soru kökü incelendiğinde geleneksel eğitimin temel özellikleri vurgulanmaktadır. Buna göre öğrenci alıcı ve pasif bir rolde ve öğrenmeye bağımlıdır. Soru da geçen "Sınıf içi ve dışı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmalı. Yaparak yaşayarak öğrenme ilkesini temele alarak bir nebe soruna çözüm üretilebilir." ifadesi bizleri araştırma ve inceleme yoluyla öğretme götürmektedir. Dewey tarafından geliştirilen bu yaklaşımda öğrencilerin araştırma ve inceleme yaparak öğrenmeleri sağlanır. Yeni öğrenciler araştırma etkinliklerini problem çözme yoluyla öğrenirler. Öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle yaptığı problem çözme sürecidir, (yaklaşımdır) Öğrencilerin problem çözme (bilimsel yöntem) becerilerini kullanarak öğretmenin sağlandığı öğrenme yoludur. Öğrenci problem çözmenin (bilimsel yöntemin) aşamalarını karşılaştığı durumlara (problemlere) uygular ve süreçte tamamen aktiftir. Aynı zamanda öğrencide yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve yansıtıcı düşünme yeteneklerini geliştirir. Özellikle öğrencilere yaşamlarında karşılaşılabilecekleri problem durumlarında değişik çözümler üretmesini öğretir. Ayrıca öğrendikleri konuları değişik durumlarda denemelerine olanak sağlar. Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisi özellikle uygulama ve daha üst düzeydeki hedef alanlarının öğrenciyi kazandırılmasında etkilidir.
- Cevap C**
78. Sorudaki metne bağlı olarak 17.soruda doğru yanıt Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisi olduğuna göre bu stratejinin en önde olan yöntemi "Problem çözme yöntemidir." Problem çözme yöntemi, bir problemin değişik boyutlarıyla ele alınması, formüle edilmesi, problemin çözümünü için gerekli verilerin değerlendirilmesi, eldeki olanak ve araçların problemin çözümünde etkili olarak kullanılması gibi süreçleri içeren bir öğretim yöntemidir. Bu yöntem kurucusu olan John Dewey, gerçek öğrenmelerin bir problemin çözümüne etkin olarak katılmaya, bireysel deneyimlere bağlı olduğunu savunmuştur. Problem çözme, belli aşamaları izlemeyi gerektiren zihinsel bir süreçtir. Analiz, sentez, değerlendirme gibi üst düzey zihinsel beceri kazandırmada etkilidir. Bu yöntem araştırma ve inceleme yoluyla öğretim yaklaşımının en önemli yöntemidir. Bu yöntem ile öğrencilere bilimsel bir yaklaşım içinde planlı çalışma alışkanlığı kazandırılmış olur. Bilimsel sürecin özellikleri ile birlikte öğrenciler gerçek yaşamdan seçilen problem senaryolarından oluşan süreci problem çözmenin basamakları ile çözümler.

11

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

- Problem çözme süreci şu aşamalardan oluşur:
- I. Problemin farkına varma ve onu tanımlama (sınırlama)
 - II. Çözümle ilgili kaynakları tarama, bilgi toplama
 - III. Problemin çözümü için denenceler kurma
 - IV. Uygun araçları hazırlama, verileri toplama ve organize etme
 - V. Denenceleri test etme
 - VI. Çözüme ulaşma

Cevap B

79. Soru kökü incelendiğinde "Öğrenme, bilgiyi otomatik olarak sıralı bir şekilde öğrencilerin zihnine aktarmak değildir. Öğrenme; öğrencilerin fikri katılımı ve uygulamasını gerektirir." ifadesi çağdaş eğitim anlayışını bize göstermektedir. Buna göre çağdaş eğitimde öğrenciler;
- İşin çoğunu öğrenciler yapar.
 - Öğrenciler işbirliği ile öğrenirler.
 - Öğrenciler fikirlerini dönüştürürler.
 - Öğrenciler problemleri çözerler ve ne öğrendiler ise uygularlar.
- Ancak E şikkına baktığımızda geleneksel anlayışın temel özelliği olan "ezberi" görmekteyiz.
- Cevap E**
80. İşbirliğine dayalı öğretim, öğrencilerin küçük gruplar halinde bir araya getirilerek bir problemi çözmek ya da bir görevi yerine getirmek üzere ortak bir amaç doğrultusunda birlikte çalışmalarıdır. İşbirliğine dayalı öğretimde, takımların araştırma veya tartışmaların yapıldığı konularla ilgili olarak veriler toplaması, bireysel olarak yapılan çalışmaların birleştirilerek grup üretimine katkısının sağlanması ve elde edilen sonuçların birlikte tartışılarak yorumlanıp ürün halinde ortaya çıkarılması söz konusudur. İşbirliği, dayanışma, birlikte iş yapma, etkili iletişim, bir amaca yönelme gibi özellikleri geliştirme açısından önemli bir modeldir. Buna göre soru incelendiğinde
- I. Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımını sağlar. (İşbirliği)
 - II. Farklılıkları görmelerini sağlayarak çok yönlü düşünme becerilerini geliştirir. (İşbirliği)
 - III. Aynı özellikteki öğrenciler daha iyi öğrenir. (Keller planı)
 - IV. Gerekli zaman sağlandığında her öğrenci öğrenir. (Tam öğrenme)
 - V. Sinerji oluşturarak özgüven duygusunun gelişmesini sağlar. (İşbirliği)
- Cevap C**
81. Balık kılıcı tekniği verilen bir sonuç (problem) ile bu sonucu etkileyen etkenler (nedenler) arasındaki ilişkileri incelemek için kullanılır. Kurucusu K. Ishikawa'dır. "Ishikawa diyagramı" veya "Balık Kılıcı diyagramı" olarak da bilinir. Belirli bir sorunun ya da durumun olası nedenlerini belirlemek için kullanılan, çalışma grubunun sorunun içerdiği odaklanmasını sağlayan ve ayrıntılı bir neden-sonuç ilişkisi çıkarmayı hedefleyen bir uygulamadır. Uygulama yapılmadan önce sorunu ifadesi bir kutucuğun içerisine yazılır. Sorunun temel nedenleri de yazıldıkları sonra her biri için "Bu neden oluştu?" sorusu sorulur ve yanıtlar ana nedenlerin alt nedenleri olarak yapılandırılır. Problemin temelinde yatan nedenleri bulmak için yapısal bir yaklaşım sunar. Buna göre soru incelendiğinde;
- Öğrencilere neden-sonuç ilişkisi kurdurmak (Balık kılıcı)

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

KPSS

- Öğrencilerin konuya odaklanmalarını sağlamak (Balık kılıcı)
- Öğrencilerin problemlerin birden fazla sonuçları olduğunu göstermek (Balık kılıcı)
- Öğrencilerin kavram yanlışlarını ortaya çıkartmak (Kavram haritası, Vee diyagramı, Kavramsal Karikatür)
- Öğrencilere problem çözme becerisi kazandırmak (Balık kılıcı)
- Cevap D**
82. • Edward de Bono'nun geliştirdiği, öğrencilerde yaratıcılığı ve analitik düşünme yeteneğini amaçlayan bir tekniktir. (altı şapkalı düşünme)
- Bir problem çözümünde ve anti sosyal tutumların değişiminde kullanıma uygun bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde, konuyla ilgili olarak öğrenciler aktif bir şekilde birbirleriyle konuşurlar. (Tartışma, konuşma anahtar ifadedir.)
- Tiyatro yaparak veya oyun yoluyla bir düşünceyi, olayı veya soyut bir kavramı canlandırma. Öğrencilerin üretkenliğini, yaratıcılığını geliştirme ve öğrencilere aktif bir öğrenim yaşantısı sağlayan bir öğretim yöntemidir. (Drama canlandırma anahtar ifadedir.)
- Öğretmenin beceriyi aşama aşama göstermesi, anlatması ve öğrencilerin öğretmeni izledikten sonra, aynı beceriyi yeterli bir düzeye gelene kadar tekrar etmesi şeklinde uygulanan bir öğretim yöntemidir. (Gösterip-yaptırma)
- Cevap A**
83. A - B - D - E seçenekleri bireysel öğretim süreci ile ilgilidir. Bu süreçte soruda da belirtildiği gibi öğrenmede öğrencilerin öğrenmesi bireyseldir. Bir öğrencinin öğrenmesi ile diğer öğrencilerin öğrenmesi ya da başarısı arasında ilişki yoktur. Soruların yanıtlanması, alıştırmaların ve tekrarların yapılması, örneklerin verilmesi vb. etkinlikler bireysel olarak gerçekleştirilir. Yarışma ve işbirliği olmadığı için öğrencilerin başarılarında birbirlerini engelleme ya da destekleme yoktur.
- Bu özelliklere uymayan C seçeneğidir. Gördü geliştirmeye dayalı öğretim:** Çelişkili ve karşıt görüşleri içeren konular üzerinde gerçekleşen bir tartışma tekniğidir. Konuların belirgin çelişkiler ve kutuplaşmış tutumlar içerdiği önemlidir. Ele alınacak konular geçerli sayılabilecek karşıt bakış açıları içermelidir. Öğrencilerde görüş geliştirmek, eleştirel düşünceyi ve başkalarına saygılı olmayı, bireylerin bir konuda farklı düşünceler geliştirmelerini sağlar. Öğrencilerin grup olarak katıldıkları bir çalışmadır.
- Cevap C**
84. Türk Eğitim tarihinde "Atabey", "Lalâ" daha sonraları "Mürebbiye" olarak tanımlanan kişiler öğrencilere davranış kazandırdıkları öğretim süreci Tutar Destekli Öğretim olarak adlandırılabilir. Tutar Destekli Öğretim: Öğrencinin öğrenme-öğretme sürecinde anlamakta güçlük çektiği konu ve etkinliklerle ilgili olarak, ona bireysel öğretim desteği veren bir tekniktir. Bu teknik, öğrenme-öğretme sürecinde yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere bireysel öğretim desteği sunar. Tutar kelime anlamı olarak "özel öğretmen" anlamına gelmektedir. Tutar desteği tamamen yardımcı öğrencilere öğretim olanağı sağlayan bir etkinlik.

12

ÇÖZÜMLER

Atabey: Kimi eski Türk devletlerinde, özellikle Selçuklularda, şehzade eğitimi ile ilgili kişilerdir.
Lala: Osmanlı İmparatorluğu zamanında sadrazamlar hakkında "Atabey" karşılığı olarak kullanılan bir tabir olduğu gibi, şehzadelerin öğretmenlerine de bu ad verilir.
Mörebbye: 18. Yüzyıldan itibaren çocukların eğitimi ve yetiştirilmesinde kullanılan eğitimli kadınlara verilen isimdir.
Bu üç yapının özelliği tutor destekli öğretimde olduğu gibi birebir öğretim sağlamalarıdır.

Cevap C

85. Semra'nın ilköğretim döneminden beri matematik derslerinde formülleri renkli kartlara yazarak daha rahat öğrendiğinin farkında olması üst bilişsel bir özelliktir. Üstbiliş, en kısa tanımla, kişinin kendi düşünme süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri kontrol edebilmesi anlamına gelir. Üstbiliş, çeşitli kaynaklarda bireyin kendi bilişsel süreçlerini kontrol edebilme ve yönlendirebilme yeterliliği; bireyin problem çözmesinde planlama, izleme ve değerlendirmenin kullanıldığı yüksek düzeyde bir yönetsel süreç; bilişsel aktivitenin anlaşılması ve kontrol edilmesi; biliş etkileyen faktörlerin anlaşılması ve küçük modeller eşliğinde bilginin izlenip kontrol edilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Daha sonra Semra'nın, KPSS matematik konularında da aynı yöntemi uygulayarak başarılı olacağını düşünmesi yansıtıcı bir düşüncedir. Yansıtıcılık deneyim ve tecrübelerin yeni durumlarla aktarılmasıdır. Burada Semra önceden edindiği bir deneyimi bir başka duruma yansıtıştır.

Cevap D

86. Öğrencilerin tarihsel olayları iyi anlamaları için tarihi dönemdeki olayları, dönem şartlarını göz önünde bulundurarak düşüncesidir. Geçmişteki olayı anlamak oalandaki bilginin çoğuluğuna bağlıdır. Öğrenci dönem şartlarına uygun olarak geçmişteki insanların düşünce, amaç ve duygularını anlamayı öğrenir. Lee ve Ashby (2001, s. 24) alternatif bir tanımlama ortaya atarak, tarihsel empati "Geçmişte etkili olmuş bireylerin ne düşündükleri, hangi amaçları gerçekleştirmeye çalışmış olabilecekleri ve kendi konularını nasıl gördükleri bilindiğinde kurulan bağlantı noktasında onların neler yaptıkları ile bunlar arasında ilişki kurabilmektir." olarak ifade etmişlerdir.

Buna göre öğrencisine "Cem Sultan"ın Papalık yetkilileriyle olan konuşmasını canlandırmasını istemesi bu tekniğe uygundur. Soruda Rol oynama çok kuvvetli bir geldiricidir. Rol oynama empati yaşayan canlı bir kişi ile yapılır. Ancak tarihsel empati tekniğinde empati kurulan kişi yaşamamaktadır.

Cevap C

87. Bu etkinlikte Ayfer öğretmen proje yöntemini kullanmaktadır. Öğrencilerin grup ya da bireysel olarak bir problem ya da senaryo üzerinde yerine getirdiği bir tür problem çözme etkinliğidir. Proje yöntemi öğrencinin gerçek yaşam koşullarında veya ona yakın koşullarda gerçekleştirildiği zihinsel ve fiziksel bir etkinliktir. Amacı öğrenciyi birinci elden bir şeyin nasıl yapılacağını deneme fırsatı vermektir. Bir projenin amacı, öğretmen tarafından sunulan sorunlara doğru yanıt vermekten öte ele alınan problem hakkında bilgi edinmek ve edindiği bu bilgileri kullanarak bir yapı oluşturmak. Proje yöntemi bireysel ve grupla öğrenmeye ve okul ile "gerçek" yaşam arasında bağ kurulmasına önem verir. Bu yöntemde öğrenci öğretmenin rehberliğinde aldığı proje konusu ile ilgili olarak ortaya somut bir ürün ya da performans çıkarır. Proje yöntemi, ders senaryosu içinde birden fazla dersin öğrenme hedeflerini kapsar ve disiplinlerarası

KPSS

bir yaklaşım sergiler. Bu yöntem, bir konunun derinlemesine araştırılmasına odaklanmaktadır. Öğrenci "gerçek" problemlerin çözümüne yönelik, yapılandırılmış, düşünme, problem çözme, yaratıcılık, bilgiye erişim, işleme, yeniden harmanlama, sorgulama ve uzlaşma gibi eylemlerde görev alır. Soruda güçlü çeldirici problem çözümler. Ancak problem çözüme ile proje arasındaki en büyük fark ortaya somut bir ürün koymadır.

Cevap A

88. Kolb sorusudur ve son yıllarda çıkabilen ve öğrencileri zorlayan bir konudur. Kolb'e göre öğrenme sürecinin iki temel boyutu vardır. Bunlardan birincisi; soyut kavramsallaştırmadan somut yaşıntıya uzanır, ikincisi; aktif yaşıntıdan yansıtıcı gözleme uzanır. Kolb'un yaşıntısal öğrenme modelinde somut yaşıntı ve soyut kavramsallaştırma bireyin bilgisi nasıl algıladığını, yansıtıcı gözlem ve aktif yaşıntı bireyin bilgisi nasıl işlediğini açıklar. Yani Kolb'un yaşıntısal öğrenme modeline göre bireyler bilgisi hissederek veya düşünerek algılar, izleyerek veya yaparak işlerler. Kolb, yaşıntısal öğrenme kuramını, somut yaşıntı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşıntı yeteneklerini içeren dört aşamalı bir döngü olarak tanımlamıştır.
- **Soyut kavramsallaştırma:** Bu öğrenme biçimini tercih edenler sistematik planlar yapma konusunda başarılıdır. Düşünce ve olayların mantıksal analizini yaptıktan sonra harekete geçmede etkindirler.
 - **Somut kavramsallaştırma:** Yaşıntı ve problemlerle kişisel olarak ilgilenen, düşünmekten daha önemli görülmetedir. Bireysel yaşıntılar, kişiselleştirilmiş, kişi ve hislere karşı duyarlılık yoluyla gerçekleştirilen hissederek öğrenme önemlidir.
 - **Yansıtıcı gözlem:** Düşünce ve olayları dikkatlice gözlemleyerek, olayları farklı görüş açılarından değerlendirme süreci üzerine kurulmuştur. Karar vermeden önce ilgili olayı dikkatlice izleme; ilgili nesneye değişik açılardan bakma ve anlamını araştırma yoluyla gerçekleştirilen izleyerek ve dinleyerek öğrenme söz konusudur.
 - **Aktif öğretim:** Bireyler çevrelerini etkileme ve durumları değiştirme özelliğine sahiptirler. Bu öğrenme şekline sahip bireyler de izlemekten çok, pratik uygulamalar yapma, mutlak gerçek yerine, işe yarayanı benimseyip, diğerlerini reddetme eğilimi vardır. Bu öğrenme şeklinde iş bitiricilik yeteneğinin ön plana çıktığı, kişi ve olayları davranışlarıyla etkileme yoluyla gerçekleştirilen yaparak öğrenme tercih edilmektedir.

Cevap B

89. Ortalama öğrenci sorusu KPSS'de sürekli sorulan bir yapıdır. Ortalama öğrenci vasatı temsil eder yani orta derecede başarılıdır. Ne iyi, ne kötü idare edilebilir bir özelliktedir. Ancak öğrenme - öğretim sürecinde amacımız ortalama değil üst düzeyde başarılı öğrenciler yetiştirmektir. Buna göre;
- Öğretim durumları, saptanmış olan amaçlarla tutarlı olmalıdır.
 - Öğretim durumları, öğrencilerin koşullu ve bütüncül uyum olmalıdır.
 - Öğretim durumları, istenmedik davranışların gerçekleşmesine fırsat vermemelidir.
 - Öğretim durumları, önceki ve sonraki öğretim durumları arasında köprü görevi görmelidir. gibi ilkeler kullanılabilirken "Öğretim durumları, ortalama öğrenciler için düzenlenmelidir." gibi ilke süreçte kullanılmaz.

Cevap E

13

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

90. Etkili bir işlem sürecinin çeşitli ilkeleri vardır. Kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi sağlama amacıyla öğretmen bu ilkeleri etkili bir şekilde kullanmak zorundadır. Öğretmen sorulara ya da yanıtlara müdahale ederek kesmekten kaçınmalıdır. Araç ve gereçleri doğru zamanda ve uygun yerde kullanılmalıdır, konuyu temsil eden örnekler seçilmelidir, evet-hayır cevabı soru tiplerini sıkça kullanmaktan kaçınmalıdır.

Ancak E şıkında belirtilen her öğre için ayrı program hazırlama gerçekçi bir uygulama değildir. Örneğin 40 öğrencinin olduğu bir sınıfta bunu uygulamak hem ekonomik olmayan hem de gerçekleşmesi çok zor olan bir uygulamadır. Bunun yerine iki yol önerilir; Farklı öğretim yöntemi ve tekniklerini işe koarak farklı öğrencilere seslenebilir ya da hazırlanmış olduklarına göre seviye grupları oluşturulabilir.

Cevap E

91. Kart gösterme tekniği: Öğrencilere öğrendiklerini gözden geçirme, değerlendirme yapma, karar verme vb. gibi fırsatlar sunar. Önce öğrencilere çeşitli renklerde 3-5 adet küçük kart ya da kağıt parçasından oluşmuş desteler dağıtılır. Her rengine bir anlam verilir. Örneğin, mavi, tü-müyle katlıyorum; sarı, kararsızım; kırmızı hiç katılmıyorum gibi. Sonra öğretmen işlenen konuyla ilgili bazı tümceler okur. Bu tümceleri dinleyen öğrenciler önce hangi kartı seçeceklerini düşünürler. sonra seçtikleri kart sıranın üzerine koyarlar. Daha sonra, her öğrenci neden o kartı seçtiğini, yani neden öyle düşündüğünü açıklar. Görüş geliştirme tekniği ile temelde benzerlikleri vardır. Görüşleri gereğince, kendini ifade etme ve farklı görüşlerin süreçte olmasıdır. Bu yüzden sınıf mevcudu ve fiziksel ortamın uygun olmadığına görüş geliştirme yerine kart gösterme kullanılabilir.

Cevap D

92. Sınıf içinde oturuş şekilleri ile öğretim uygulamaları arasında bir ilişki vardır. Buna göre
- I. Oturuş şekli: Tartışma
 - II. Oturuş şekli: Deney
 - III. Oturuş şekli: İşbirliği
 - IV. Oturuş şekli: Anlatım
- Şeklinde dir.

Cevap A

93. Yukarıdaki şekle göre yanlış olan seçenek sorulmuştur. Buna göre
- I. Oturuş şekli: Çember
 - II. Oturuş şekli: U biçimi
 - III. Oturuş şekli: Küme
 - IV. Oturuş şekli: Geleneksel sıralı biçim
- Şeklinde dir.
- A) I. oturuş biçimi etkileşim temellidir. (Doğru)
 - B) II. oturuş biçimi dil eğitiminde de kullanılabilir. (Doğru)
 - C) III. oturuş biçimi Keller Planı'na uygundur. (Doğru)
 - D) III. oturuş biçiminde soru – cevap tekniği etkin olarak kullanılır. (Yanlış) III. Oturuş biçimi küme yani işbirliğine aittir.
 - E) IV. oturuş biçimi öğretmen merkezlidir. (Doğru)

Cevap D

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

14

Eğitim Bilimleri

bir yaklaşım sergiler. Bu yöntem, bir konunun derinlemesine araştırılmasına odaklanmaktadır. Öğrenci "gerçek" problemlerin çözümüne yönelik, yapılandırılmış, düşünme, problem çözme, yaratıcılık, bilgiye erişim, işleme, yeniden harmanlama, sorgulama ve uzlaşma gibi eylemlerde görev alır. Soruda güçlü çeldirici problem çözümler. Ancak problem çözüme ile proje arasındaki en büyük fark ortaya somut bir ürün koymadır.

Cevap A

88. Kolb sorusudur ve son yıllarda çıkabilen ve öğrencileri zorlayan bir konudur. Kolb'e göre öğrenme sürecinin iki temel boyutu vardır. Bunlardan birincisi; soyut kavramsallaştırmadan somut yaşıntıya uzanır, ikincisi; aktif yaşıntıdan yansıtıcı gözleme uzanır. Kolb'un yaşıntısal öğrenme modelinde somut yaşıntı ve soyut kavramsallaştırma bireyin bilgisi nasıl algıladığını, yansıtıcı gözlem ve aktif yaşıntı bireyin bilgisi nasıl işlediğini açıklar. Yani Kolb'un yaşıntısal öğrenme modeline göre bireyler bilgisi hissederek veya düşünerek algılar, izleyerek veya yaparak işlerler. Kolb, yaşıntısal öğrenme kuramını, somut yaşıntı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşıntı yeteneklerini içeren dört aşamalı bir döngü olarak tanımlamıştır.
- **Soyut kavramsallaştırma:** Bu öğrenme biçimini tercih edenler sistematik planlar yapma konusunda başarılıdır. Düşünce ve olayların mantıksal analizini yaptıktan sonra harekete geçmede etkindirler.
 - **Somut kavramsallaştırma:** Yaşıntı ve problemlerle kişisel olarak ilgilenen, düşünmekten daha önemli görülmetedir. Bireysel yaşıntılar, kişiselleştirilmiş, kişi ve hislere karşı duyarlılık yoluyla gerçekleştirilen hissederek öğrenme önemlidir.
 - **Yansıtıcı gözlem:** Düşünce ve olayları dikkatlice gözlemleyerek, olayları farklı görüş açılarından değerlendirme süreci üzerine kurulmuştur. Karar vermeden önce ilgili olayı dikkatlice izleme; ilgili nesneye değişik açılardan bakma ve anlamını araştırma yoluyla gerçekleştirilen izleyerek ve dinleyerek öğrenme söz konusudur.
 - **Aktif öğretim:** Bireyler çevrelerini etkileme ve durumları değiştirme özelliğine sahiptirler. Bu öğrenme şekline sahip bireyler de izlemekten çok, pratik uygulamalar yapma, mutlak gerçek yerine, işe yarayanı benimseyip, diğerlerini reddetme eğilimi vardır. Bu öğrenme şeklinde iş bitiricilik yeteneğinin ön plana çıktığı, kişi ve olayları davranışlarıyla etkileme yoluyla gerçekleştirilen yaparak öğrenme tercih edilmektedir.

Cevap B

89. Ortalama öğrenci sorusu KPSS'de sürekli sorulan bir yapıdır. Ortalama öğrenci vasatı temsil eder yani orta derecede başarılıdır. Ne iyi, ne kötü idare edilebilir bir özelliktedir. Ancak öğrenme - öğretim sürecinde amacımız ortalama değil üst düzeyde başarılı öğrenciler yetiştirmektir. Buna göre;
- Öğretim durumları, saptanmış olan amaçlarla tutarlı olmalıdır.
 - Öğretim durumları, öğrencilerin koşullu ve bütüncül uyum olmalıdır.
 - Öğretim durumları, istenmedik davranışların gerçekleşmesine fırsat vermemelidir.
 - Öğretim durumları, önceki ve sonraki öğretim durumları arasında köprü görevi görmelidir. gibi ilkeler kullanılabilirken "Öğretim durumları, ortalama öğrenciler için düzenlenmelidir." gibi ilke süreçte kullanılmaz.

Cevap E

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

KPSS

94. Öğrencinin bir konuyu veya bir problemi kendi başına öğrenmesi bireysel çalışma yönteminin temel özelliğidir. Bireylerin kendi öğrenme ortamlarında öğrenme süreçlerini planlayarak kazanımlarınıdır. Öğrenci etkinliğine dayalı olarak yaparak-yaşayarak öğrenme söz konusudur. Öğrenci, öğrenme durumunu ilgili, gereksinimi ve düzeyine göre kendisi düzenleyebilir. Bireysel öğretimin etkili olmasında iki temel şart vardır. Birincisi kendi kendine öğrenmedir (Oto-didaktik süreç) Öğrenci davranış değiştirme sürecinin planlayıcısı, yürütücüsü ve değerlendiricisi rolündedir. Öğretmen yoktur kendi stillerine uygun olarak kendi ortamında öğrenir. İkincisi kontrolüdür. Öğrenci kendi kendini kontrol ederek öğrenir. Kendi çalışma disiplinini ortaya koyarak bir sınıftaymışçasına davranış kazanır. Dikkati dağılan ve grupla çalışmaya yatkın öğrenciler uygun olmayabilir.

Cevap B

95. Öğretim sürecinde etkili araçlar bulunmaktadır. Bunlardan biri de konu ile ilgili filmlerdir. Eğer öğretmen anlattıklarını ilgili filmlerle desteklese öğrencilerin işitme ve görme duyarlarına Seslenerek daha etkili öğrenmeyi sağlayabilir. Çünkü ne kadar çok duyu organı için işite sokulursa öğrenmenin niteliği ve kalıcılığı artar. Ayrıca, filmlerde saatlerce anlatacağınız bir konu sahnedeki ya da fragman ile öğretilir. Ekonomik bir yönü vardır. Bu açıklamalar ışığında A-B-D ve E seçeneklerindeki ifadeler sorudaki ifadelerden çıkarılabilirken, C seçeneği için ek bir bilgi gerekmektedir. O da süreç sonunda ölçme ve değerlendirme yapıpı yapılmadığıdır. Kavrama ancak bu yolla anlaşılabilir.

Cevap C

96. Konuşma halkası, duyuşsal alanda farkları görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunulara saygı duyma hedeflerini kazandırmaya yönelik bir tekniktir. Tekniğin diğer bir amacı ise sınıf içinde güven ve saygı atmosferi oluşturmak, öğrenciler arasında ilişkileri ve iletişimi geliştirmektir. Konuyla ilgili bir kavram, ilke ya da sözcükle ilgili olarak görüş belirlemelerine fırsat veren bu tekniğe öğrenciler, görüş geliştirme tekniğinden farklı olarak sandalyelerini birbirlerini karşılıklı görebilecek şekilde ve daire biçiminde dizenler halka oluşturarak otururlar. Soruda en kuvvetli çeldirici Rol oynama. Ancak rol oynama öğrencilerin kendi yaşıntısı yoluyla bir olayı canlandırmasını, kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Öğrenci bir başkasının kişiliğini canlandırarak o karakterin gözünden dünyayı algılamaya çalışır, böylece başkalarının nasıl hissettiklerini, düşündüğünü ve etkinlikte bulunduğunu anlama olanağı elde eder. Rol oynama yöntemi bireylerde öncelikle empati (eşduyum) ve sosyal becerinin gelişmesini sağlar.

Cevap C

97. Bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümeçini, bir fikri bir yaşıntıya veya bir olayı; doğaçlama, rol oynama gibi tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanarak, bir grup çalışması içinde oyun veya oyunlar geliştirerek, canlandırma sürecidir. Bir tiyatro ürününün sahneye koyuluşundaki gibi drama da öğrenciler kendilerini o atmosfer içinde hissedebilir. Bu şekilde drama öğrencilere hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğreten bir tekniktir. Bilinen en eski öğretim tekniklerinden biridir. Drama, öğrenmeye duyuşsal boyut katar. Yaşıntı yoluyla öğrenme olanağı sunması ile, drama öğrencinin duyuşsal, davranışsal ve bilişsel yanını bütün olarak değerlendiren bir öğretim tekniğidir. Drama çocuklarda saklı duran enerjinin harcanması için uygun tekniklerden biridir. Drama ikiye ayrılır. Yaratıcı drama ve Formal drama. Yaratıcı drama, önceden yazılmış bir metin olmaksızın katılımcıların kendi yaratıcı durumlarına, özgün düşüncelerine, öznal anlamlarına ve bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları ve doğaçlama canlandırılardır. Soruda vurgulanan yaratıcı dramadır.

Cevap E

ÇÖZÜMLER

98. BDÖ'de öğretmenin konuyu işlerken sahip olduğu donanım ve yazılım olanaklarına, konunun ve öğrencilerin özelliklerine göre bilgisayar değişik yer ve zamanlarda kullanılabilir. Bu kullanım biçimleri: i) alıştırmaya ve tekrara, ii) bire bir öğretime, iii) problem çözme ve iv) benzetim, v) Sınama programları olmak üzere beş çeşittir. Soruda vurgulanan "deneyimleri ile ilgili geri bildirim almasını sağlamak" sınama türü ile ilgilidir. **Cevap E**
99. İşbirliğine dayalı öğretim modeli ortak öğrenme amaçlarını maksimum düzeyde gerçekleştirmek üzere öğrencilerin küçük gruplar halinde (2-4 kişilik) iş birliği içerisinde birlikte çalışması esasına dayalı interaktif bir öğrenme-öğretme modeli olarak tanımlanmaktadır. Soruda ifade edilen süreç işbirliğine dayalı öğrenmenin "Pozitif Dayanışma" boyutu ile ilgilidir. İş birliğine dayalı öğrenmenin özünü oluşturan bu öge, grup üyelerinin her birinin, gruptaki diğerlerinin de öğrenmesinden sorumlu oldukları bilincine sahip oluşuna ifade eder. Gruptaki her öğrenci kendi çabasının gruptaki herkese ve gruptaki diğer bireylerin çabalarının da kendisine yararlı olduğunun bilincindedir. Grubun başarısı grup üyelerinin her birinin öğrenme amaçlarını gerçekleştirmesine bağlıdır. Grup üyeleri, eğer üyelerden birisi dahi başarısız olursa tüm grubun başarısız sayılacağına bilincindedirler. Böyle bir pozitif dayanışmanın grup üyelerinin tamamını, yapabileceklerinin en iyisini yapmaya maksimum düzeyde motive edeceği açıktır. Buna göre öğretmen öğrencilerinin başarı puanları ve aralarındaki pozitif etkileşim düzeyini yükseltmek için grubun tamamına dönük değerlendirme yapacağını söylemelidir. **Cevap B**
100. Soruda verilen öncüller ilgisiz öğretmenin tipine aittir. Genel olarak dört öğretmen tipinden söz edilir. Demokratik, otokratik, ilgisiz ve anne-baba öğretmen tipleri söz konusudur. Buna göre ilgisiz öğretmen
- Öğrencilerle ilgilenmez rehberlik yapamaz.
 - Kararsız ve hareketsizdir.
 - Çalışmalarında amaçsızlık ve plansızlık egemendir.
 - Değerlendirmeleri tutarlı değildir.
 - Öğrenciler arasında huzursuzluk ve kararsızlık ortamı yaratır.
- İlgisiz öğretmenin öğrenciye etkisi
- Öğrenci derste serbest kalır.
 - Derste belli bir amaca yöneltilmediğinden yaşamda da belli bir amaca yönelemez.
 - Derste öğrenci disiplinli davranmaz ve bu disiplinsizlik yaşamı boyunca sürer.
 - Sınıfta öğrenme ve çalışma atmosferi zayıftır.
 - Öğrenciler arasında sık sık çatışmalar ortaya çıkar.
- Cevap C**
101. Motivasyon bir canlıyı belli bir davranışa yönlendirmeye rol oynayan güçleri anlatan bir kavramdır. Başka bir deyişle, istekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Sınıf içinde derse giriş yapan bir öğretmen öncelikle bazı işlemler yapar bu işlemler üç ana bölüme ele alınır. Giriş, Gelişme ve Sonuç etkinlikleri olarak bilinen bu süreçlerde giriş sürecinde dikkat çekmeden sonra motivasyonu işlemleri yapılarak öğrencilerin derse karşı güdülenmelerini sağlar. **Cevap D**

KPSS

102. Sınıf içinde demokratik davranışlar mevcutsa öğrencilerin düşünce ve duygularına önem verir ve sınıftaki öğrencilerine güven duyar. Eleştirilere önem vererek bu davranışı teşvik eder, dersin asıl hazırlayıcısı ve yürütücüsü öğrencilerdir, öğretmen bu konuda sadece yardımcıdır. Öğrencilerin gruplar halinde çalışmalarını sağlar buna göre ben duygusu yerine biz duygusu gelişir. Ben duygusu sert ve otokratik öğretmenlerin olduğu sınıflarda gerçekleşir. **Cevap C**
103. Yapılandırmacı yaklaşımın temel alındığı bir eğitim sisteminde öğrencinin merkeze alındığı bilinmektedir. Eğitimin hedefi olarak öğrencinin bilgisi öğrenmesi değil, bilgiyi nasıl ve nerede kullanabileceğini bilmesi amaçlanmaktadır. Bundan dolayıdır ki öğrencileri geleneksel değerlendirme yöntemleri ile değerlendirmek yerine onların performanslarının gözlenmesi ve süreç içerisindeki değişimlerinin izlenmesi amaçlanmaktadır. **Cevap D**
104. Beton blokların dayanım ölçüsü olarak eşit ağırlıkta metal kütleler kullanılması nedeniyle kullanılan ölçüğün birimleri eşittir. Bunun yanı sıra 0 tane metal kütle gerçek yokluğu belirttiğinden kullanılan ölçek türü eşit oranlıdır. **Cevap D**
105. Beton blokların dayanımlarının ölçülmesinde metal kütlelerin ağırlıkları kullanıldığı için kuvvetin kuvvet ile ölçülmesi söz konusudur. Yapılan ölçme işlemi doğrudandır. **Cevap A**
106. A seçeneğinde T puanı verildiği için bağlı ölçüttür. C seçeneğinde oy çokluğu gruba bağlı olduğundan bağlı, D seçeneğinde en iyi proje ölçütü alındığından bağlı ölçüt kullanılmıştır. Ancak B seçeneğinde derslerin ortalaması gruba bağlı olarak belirlenen ölçüt olmadığından mutlak ölçüt kullanılmıştır. **Cevap B**
107. Felsefe dersinin sınavında dört işlem becerisi ölçülmesi nedeniyle ölçme aracı ölçmesi gereken özelliği ölçmemiştir. Bu durum ölçme aracının doğrudan geçerliliğini düşürmüştür. **Cevap A**
108. Bir testin yapı geçerliliği belirlemede testteki boyut sayısını belirlemeye yarayan faktör analizinden faydalanılır. **Cevap E**
109. Madde puanı ile test puanı arasındaki ilişki maddenin doğrudan ayırtedicilik özelliğini verir. Eğer madde testin ölçtüğü özelliğe ne kadar yakınsa ayırtediciliği o kadar yüksektir. **Cevap B**
110. Çoklu zeka testinin yapı geçerliliğinin belirlenmesinde faktör analizinden faydalanılır. KR - 20 yöntemi yapı geçerliliği belirlemede kullanılmaz. **Cevap B**
111. Verilen özellikler sonucu yönelik (summatif) değerlendirilmenin özellikleridir. **Cevap C**
112. Psikometrik ölçme araçları geleneksel değerlendirmede kullanılır. Çağdaş değerlendirmede bulunan otantik değerlendirmelerde bu araçların kullanılması uygun değildir. Psikometrik araçlar ürün odaklı değerlendirmeye uygundur. **Cevap D**

15

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

Eğitim Bilimleri

113. Öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi akran değerlendirme iken proje hazırlama, deney yapma vb. becerilerin bir puanlama kriteriyle (rubrik) ölçülmesi sürecine performans değerlendirme denir. **Cevap D**
114. Portfolyo değerlendirmede öğrencinin çalışmaları seçmesi isteğine bağlı olduğundan bu değerlendirmede hedefler esnetir. Bu nedenle portfolyo değerlendirmenin kapsam geçerliği düşüktür. **Cevap B**
115. Metin Öğretmenin Tarih testindeki sorularının elenmesi Tarih bilgisi dışında farklı davranışları da ölçtüğüdür. Yani ölçülmek istenen değişkeni oluşturan maddelerin bir biriyle ilişkili olmaması ve aynı yapıyı oluşturmamasıdır. Teste yer alan soruların aynı yapıyı ölçmesi ve birbirleriyle ilişkili olması testin yapı geçerliğini yüksek olduğu anlamına gelir. Ama soruda bu durum sağlanmadığından yani testin yapı geçerliğinin düşük olmasından dolayı sorular testten çıkarılmıştır. **Cevap B**
116. Standart sapması en yüksek olan test grubu en çok farklılaştıran testtir. Kimya dersinin testi grubu en çok farklılaştırmıştır. **Cevap B**
117. Doğan'ın grupta en başarılı olduğu dersi bulmak için testlerdeki Z puanı hesaplanır.
- $$Z_{\text{Matematik}} = \frac{60 - 58}{4} = 0,5 \quad Z_{\text{Kimya}} = \frac{40 - 40}{8} = 0 \quad Z_{\text{Fizik}} = \frac{90 - 80}{5} = 2$$
- $$Z_{\text{Coğrafya}} = \frac{72 - 80}{4} = -2 \quad Z_{\text{Tarih}} = \frac{85 - 79}{6} = 1$$
- olduğundan Doğan'ın grupta en başarılı olduğu ders Z puanının en yüksek olduğu Fizik dersidir. **Cevap C**
118. Grubun en başarısız olduğu Coğrafya dersinin testi gruba en zor gelmiştir. **Cevap D**
119. 5. maddenin güçlüğü P_5 , ayırtediciliği r_5 olsun doğru cevap A seçeneği olduğundan
- $$P_5 = \frac{44 + 10}{200} = \frac{54}{200} = 0,27$$
- $$r_5 = \frac{44 - 10}{100} = 0,34 \text{ olarak bulunur.}$$
- Cevap B**
120. Alt grupta çok, üst grupta az sayıda kişiyi kendisine çeken çeldirici en iyi çeldiricidir. Bunun tersi ise en kötü çeldiricidir. Buna göre en iyi çeldirici C, en kötü çeldirici ise zıt yönde çalışan D çeldiricisidir. **Cevap D**

KPSS

ÇÖZÜMLER

KPSS TÜRKİYE GENELİ DENEME SINAVI - 1					
1. D	21. C	41. E	61. D	81. D	101. D
2. E	22. E	42. A	62. B	82. A	102. C
3. B	23. C	43. D	63. A	83. C	103. D
4. A	24. C	44. C	64. E	84. C	104. D
5. C	25. A	45. E	65. B	85. D	105. A
6. E	26. B	46. B	66. C	86. C	106. B
7. D	27. A	47. A	67. B	87. A	107. A
8. B	28. E	48. E	68. C	88. B	108. E
9. C	29. C	49. C	69. A	89. E	109. B
10. A	30. B	50. E	70. E	90. E	110. B
11. E	31. E	51. B	71. C	91. D	111. C
12. B	32. C	52. A	72. B	92. A	112. D
13. E	33. D	53. B	73. D	93. D	113. D
14. C	34. E	54. C	74. B	94. B	114. B
15. D	35. A	55. E	75. E	95. C	115. B
16. A	36. B	56. D	76. C	96. C	116. B
17. B	37. E	57. C	77. C	97. E	117. C
18. D	38. C	58. B	78. B	98. E	118. D
19. E	39. D	59. B	79. E	99. B	119. B
20. B	40. C	60. A	80. C	100. C	120. D

Türkiye Genel Deneme Sınavı – 1

16